

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen

Kansallisen arvioinnin tuloksia, 17.6.2020

Tiivistelmät 18:2020

Arviointitehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tehtävä on tuottaa tietoa koronaepidemiasta johtuvan poikkeustilan vaikutuksista tasa-arvoisiin ja yhdenvertaisiin oppimisen edellytyksiin koulutusjärjestelmän eri osissa.

- Arviointitietoa tarvitaan poikkeustilanteen **vaikutusten suunnan ja laajuuden** arvioimiseksi. Arviointitietoa tuotetaan **tulevaisuuteen suuntautuen** niin, että sen avulla voidaan tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja tilanteen aiheuttamissa pysyvissäkin muutoksissa.
- Tietoa tuotetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sekä korkeakoulujen tueksi: poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen ja etäopetuksen aikana tunnistettuja **hyviä käytänteitä ja toimintamalleja**

Arviointi toteutetaan vaiheittain:

OSA I:

30.4.2020: Kansallisen arvioinnin taustaraportti, synteesi ja tilannearvio valmiiden aineistojen pohjalta.

OSA II

17.6.2020: Ensimmäiset tulokset kansallisen arvioinnin tuloksista

Syksy 2020: Kansallisen arvioinnin johtopäätökset ja suositukset

Arviointikysymykset

1) Millaisia vaikutuksia poikkeustilanteesta johtuvilla opetusjärjestelyillä on ollut koulutuksellisen sekä yhteiskunnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle?

- Oppiminen
- Oppimisen ja osaamisen arviointi
- Ohjauksen ja tuen tarpeet sekä palvelujen saatavuus
- Erityisryhmien tarpeiden huomioiminen

2) Mitkä tekijät ovat edistäneet tai estäneet varhaiskasvatuksessa ja eri koulutusasteilla tavoitteiden saavuttamista?

3) Millaisia vaikutuksia tilanteella on ollut opintojen etenemiseen ja tuen sekä ohjauksen tarpeeseen eri koulutusasteiden nivelvaiheissa?

4) Vaikutukset oppilaiden ja opiskelijoiden sekä opettajien hyvinvointiin?

Kuva: Kari Leo

Synteesi pidemmän ajan arviointitiedosta poikkeustilanteen arvioinnin pohjana

Karvin arviointitulokset vuosilta 2015-2020

- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista koskevia arviointituloksia
- Suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuudet sekä huolenaiheet pitkällä aikavälillä ennen poikkeustilannetta

Poikkeustilannetta koskevat selvitykset keväältä 2020

- Yhteistyö sekä päällekkäisten tiedonkeruiden ja ylimääräisen kentän kuormituksen välttäminen
- Yhteenveto muiden tiedontuottajien selvityksistä

Synteesi ja tilannearvio

- Näkökulmien ja tiedon yhdistämisellä kohti kokonaiskuvaava
- Lisäselvitysten sekä arviointi- ja tutkimustiedon tarpeet
- Pohja kansallisen arvioinnin toteuttamiselle

Arviointitulokset ja kehittämissuhteet

- Moninäkökulmainen arviointiaineisto
- Vaikutusten suunta ja laajuus

Arviointiaineistot

Yleissivistävää koulutusta koskeva järjestäjätasosta tietoa (n = 199) saatiin osana OKM:n AVI-alueilla tehtyä tiedonkeruuta. Koulu- ja oppilaitostasosta (n = 114 rehtoria) ja opettaja-, ohjaus- ja kuraattoritasosta tietoa (n = 400) koottiin otantaperustaisesti niin, että valittiin satunnaisesti 1–6 ja 7–9 perusopetusta antavia kouluja (n = 50 + 50) ja lukioita (n = 50) edustaen sekä suomen- että ruotsinkielisiä kouluja. Lukioista saatiin lisäksi opiskelijakohtaista tietoa (n = 839).

Ammatillista koulutusta koskeva järjestäjätasosta tietoa (n = 57) saatiin yhteistyössä AMKE ry:n kanssa. Oppilaitos- ja opettajatason tietoa saatiin kyselyllä opetus- ja ohjaushenkilöstölle sekä kuraattoreille (n = 2 277). Opiskelijatasosta tietoa saatiin yhteistyössä SAKKI ry:n ja OSKU ry:n kanssa toteutetulla kyselyllä (n = 6 427).

Korkeakouluja koskeva tieto saatiin 27 korkeakouluissa ja ylioppilas- ja opiskelijakunnissa tehdystä selvityksestä, Tieteentekijöiden liiton ja OAJ:n selvityksestä sekä CampusOnlinen selvityksestä etätyöstä (n = 30 raporttia)

Yhteenvetoa tuloksista

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yhteenvedoa tuloksista eri koulutusasteilla

- Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset ja haasteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen ovat samansuuntaisia eri koulutusasteilla.
 - Perusopetuksessa keskeisimmät haasteet liittyvät huoltajilta saatuun tukeen ja sen vaihtelevuuteen, etäopiskelussa tarvittaviin tietoteknisiin välineisiin sekä itseohjautuvuuteen oppimisessa. Lähiopetuksen puuttumisella arvioidaan olleen suurimmat vaikutukset yhdenvertaisuuden toteutumiseen erityisesti tukea tarvitsevien ja kielivähemmistöihin kuuluvien oppilaiden keskuudessa.
 - Ammatillisen koulutuksessa arvioitiin olevan eniten haasteita työelämässä tapahtuvassa oppimisessa ja näytöissä, etäopiskeluun liittyvien valmiuksien tukemisessa sekä erityisessä tuessa.
 - Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa siirtyminen etäopetukseen sujui pääosin hyvin, mutta syksyllä on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota opiskelijoiden hyvinvointiin, itseohjautuvuuden valmiuksien kehittymiseen sekä etäopetuksessa tarvittavien opetushenkilökunnan pedagogisen osaamisen kehittämiseen.
- Poikkeustilanne toi esiin vahvuutena suomalaisen koulutusjärjestelmän joustavuuden. Lähes koko koulutusjärjestelmä siirtyi nopeasti toimimaan digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen. Etäopetuksen aikana on kehitetty erilaisia opetuksen ja ohjauksen toimintamalleja, joita voidaan hyödyntää myös jatkossa.

Suurimmat tuen tarpeet tulevana lukuvuonna 2020–2021

- Arviointitulosten mukaan eniten tukea ja lisäresursointia tarvitaan perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa oppimisen ja osaamisen tuen vahvistamiseen sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon.
 - Etäopiskelun aikana voimistuivat jo aiemmin tunnistetut pulmat kuten oppilas- ja opiskelijahuollon saatavuus. Lisäksi oppimisen tuen merkitys sitä tarvitseville korostui poikkeusolojen aikana. Tukea ei ollut riittävästi saatavilla.
 - Ammatillisessa koulutuksessa ohjausta työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseen ei ollut riittävästi tarjolla poikkeustilanteen aikana.
- Oppijoiden itseohjautuvuuden valmiuksien kehittymistä tulee tukea kaikilla koulutusasteilla.

Arviointiin osallistuneet korostivat, että poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden vaikutusten seuranta myös jatkossa on tarpeen, sillä mahdolliset vielä näkymättömissä olevat vaikutukset saattavat tulla esiin vasta tulevan lukuvuoden aikana.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yleissivistävä koulutus

Kuva: Kari Leo

Kyselyyn vastanneiden määrät:

Opetuksen järjestäjät	n = 199
Perusopetuksen ja lukion rehtorit	n = 114
Perusopetuksen ja lukion opettajat	n = 400
Lukio-opiskelijat	n = 839

Avovastauksiin vastanneet:

Opetuksen järjestäjät	n = 170–174
Lukion rehtorit	n = 31–35
Perusopetuksen rehtorit	n = 46–50
Lukion opettajat	n = 113–114
Perusopetuksen opettajat	n = 116–128

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**Koulutuksellisen tasa-arvo ja
yhdenvertaisuus:**

**Poikkeuksellisten
opetusjärjestelyiden
vaikutukset ja haasteet**

Oppijoiden yhdenvertaisuuteen etäopetuksen aikana vaikuttaneita asioita - Kotoa saatu tuki vaihteli

Noin kolmasosassa opetuksen järjestäjien, perusopetuksen rehtoreiden ja perusopetuksen opettajien vastauksista arvioitiin, että oppilaiden saama tuki kotoa vaihteli etäopetuksen aikana ja aikaansai epätasa-arvoisuutta oppilaiden välille.

Lukiokoulutuksen rehtoreiden (22 %) ja opettajien (15%) vastauksissa arvioitiin kodista saatu vaihteleva tuki merkittäväksi tekijäksi tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen etäopetuksen toteutumisessa.

”Etäopetuksen aikana kodin tuki ja resurssit vaikuttivat paljon. Koulussa lähiopetuksessa oppilaat saavat saman opetuksen ja opettaja pystyy puuttumaan heti kun tulee vaikeuksia, nyt kaikkien koneet eivät toimineet ja yhteyksissä oli epävarmuutta. Lisäksi oppilas ei välttämättä ilmaissut, jos ei jotain asiaa ymmärtänyt.” (Perusopetuksen rehtori)

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

”

”Toisilla on huomattavasti paremmat ja helpommat lähtökohdat etäopiskeluun. Esimerkiksi kotona oleva rauhallinen tila, laitteisto, opiskelunvalmiudet ja läheisten tuki vaihtelevat opiskelijoiden kesken. Ne, keillä lähtökohdat ja valmiudet ovat hyvät saavat opiskelussa etumatkaa ja pärjäävät paremmin.” (Lukion opettaja)

Tietoteknisten laitteiden ja/tai nettiyhteyden puute

Opetuksen järjestäjien (13 %), perusopetuksen rehtoreiden (24 %) ja perusopetuksen (14 %) ja lukioiden opettajien (16 %) vastauksissa arvioitiin tietoteknisten laitteiden tai nettiyhteyden puutteen heikentäneen oppijoiden etäopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Lukioiden opiskelijakyselyssä lähes kaikki (96 %) kokivat, että heillä on ollut riittävät välineet opiskeluun poikkeusolojen aikana, mutta 16 % koki, että heidän opiskelutaitonsa eivät riittäneet poikkeusolojen aikana tapahtuvaan opiskeluun.

”Ehkä suurimmat (haasteet) ovat olleet erilaiset olosuhteet kotona teknisten laitteiden ja oman tilan suhteen.” (Perusopetuksen rehtori)

”Kaikilla ei ollut tarvittavaa laitetta, ja välineet saatiin osalle vasta viikkojen päästä. Opiskelukyky ja perheen tuki on ollut vaihtelevaa ja vaikuttanut oppilaan suoriutumiseen opiskelusta etäopetuksessa.” (Perusopetuksen opettaja)

Lähiopetuksen sekä oppijoiden itseohjautuvuuden ja motivaation puute

Opetuksen järjestäjien (16 %), perusopetuksen rehtoreiden (9 %) ja perusopetuksen (21 %) sekä lukiokoulutuksen (35 %) opettajien avovastauksissa arvioitiin lähiopetuksen puutteen heikentäneen yhdenvertaisuuden toteutumista erityisesti tukea tarvitsevilla ja kielivähemmistöihin kuuluvilla.

Perusopetuksen opettajien (13 %), perusopetuksen rehtoreiden (16 %) ja lukion rehtoreiden (16 %) vastauksissa arvioitiin myös oppijoiden itseohjautuvuuden ja motivaation puutteen olleen oppijoiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa heikentäviä tekijöitä.

Lukioiden opiskelijakyselyssä lähes puolet (48 %) koki opiskelumotivaation huonoksi poikkeusolojen aikana.

”Itseohjautuvat ja aktiiviset opiskelijat selvinnevät tästä jaksosta ongelmitta, mutta opiskelijat, joilla motivaatio ja opiskelutaidot ovat heikot tulevat olemaan muita heikommassa asemassa.” (Lukion rehtori)

”Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat tarvitsisivat enemmän tukea - ohjeistaminen etänä vie aikaa. Tukiopetusta pitää voida antaa tarvittaessa.” (Lukion opettaja)

”Oppilaat, joilla on itseohjautuvuuden haasteita lähiopetuksessakin, putosivat helposti etäaikana. Heidän opiskelun tukeminen vaati opettajilta paljon ylimääräistä työtä ja myös oppilashuolloilta sekä erityisopetukselta.” (Perusopetuksen opinto-ohjaaja)

Lukion rehtoreiden arvioita etäopetuksen sujumisesta

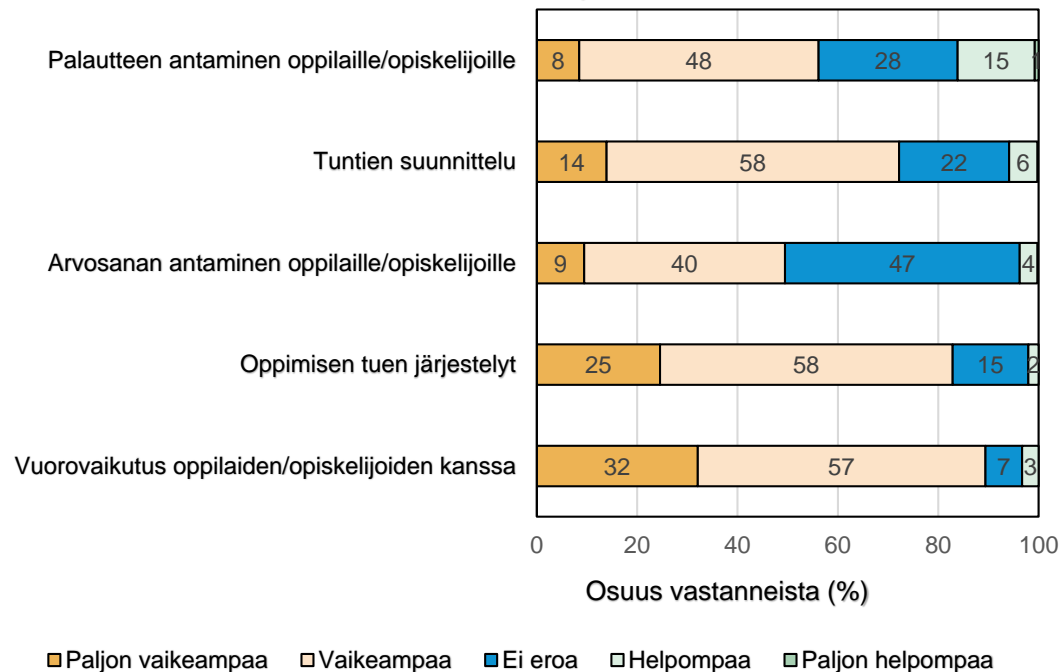
Noin viidesosa rehtoreista kirjasi poikkeusolojen vaikuttaneen opintojen pitkittymiseen. Lisäksi rehtoreilla oli huoli tavoitetaanko syksyllä mahdollisesti etänä jatkavat opiskelijat kattavasti.

Rehtoreista 16 % toi esiin, että jotkut opiskelijat myös hyötyvät etäopiskelusta.

”Aivan tarkkaa tietoa ei ole, miten paljon psyykinen kuormitus on lisääntynyt, vaikka se on tiedossa, että myös tunnekuormitus on lisääntynyt. Taloustilanteen kiristymisen vaikutuksista ei ole tietoa. Opiskelijat pyrkivät sinnittelemään kyllä mukana opetuksessa, vaikka olisikin vaikeaa. Tilanne tulee näkymään voimakkaasti esimerkiksi opintojen pitkittymisenä, ylioppilaskirjoituksissa jne.” (Lukion rehtori)

Opetus ja ohjaushenkilöstön arvioita etäopetuksesta suhteessa normaaliopetukseen

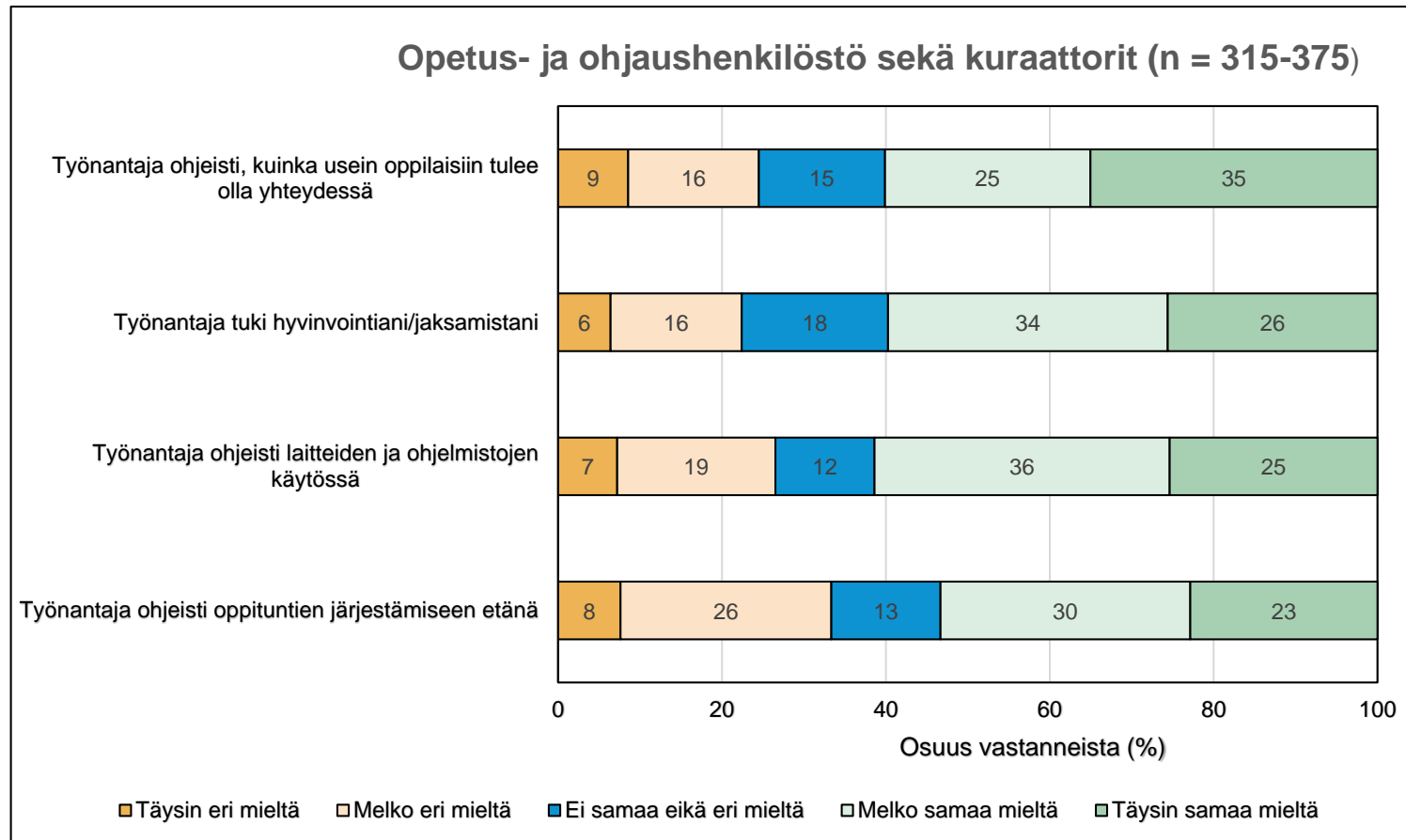
Opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä kuraattorit (n = 370-396)

Palautteen sekä arvosanan antamisessa opetus- ja ohjaushenkilöstö koki olleen vähiten eroa normaaliopetukseen verrattuna.

Vaikeammaksi poikkeusolojen aikana opetus- ja ohjaushenkilöstö koki oppimisen tuen järjestelyt sekä vuorovaikutuksen oppijoiden kanssa.

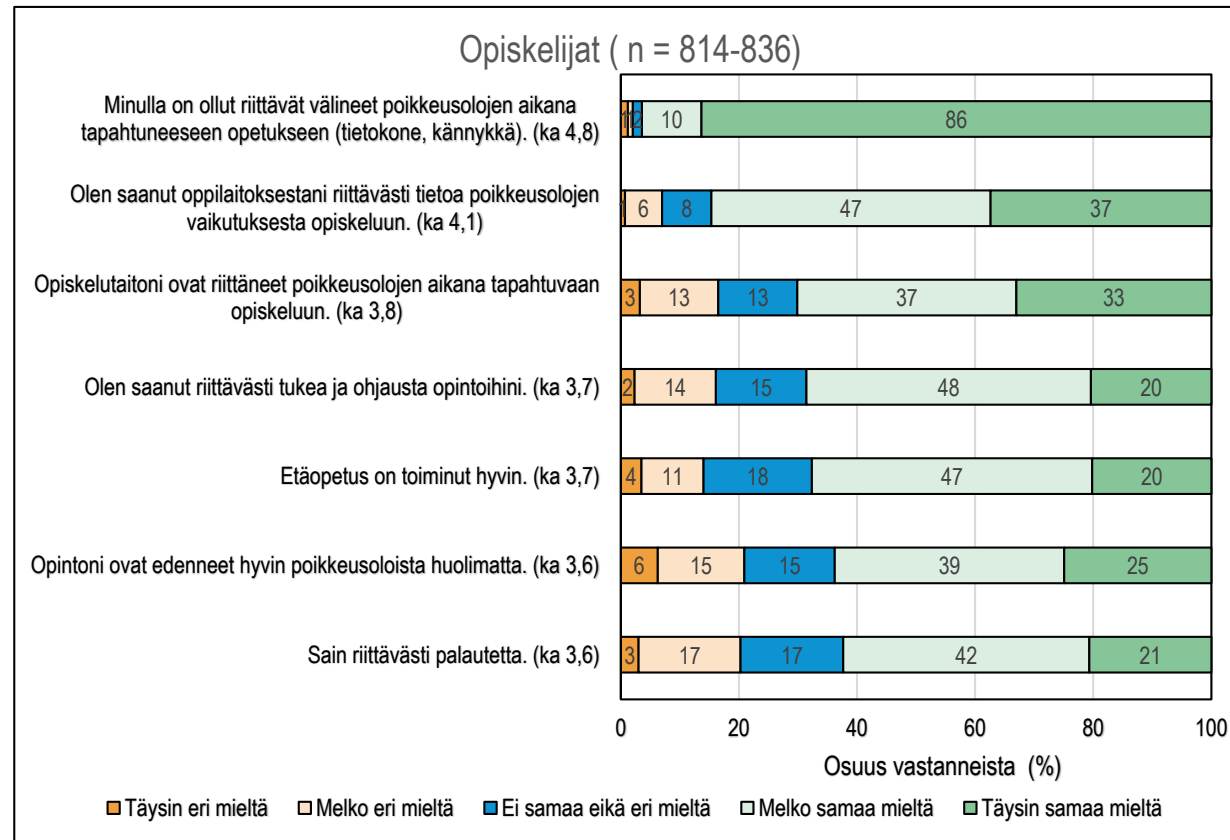
Hyvinvoinnin tuki opetus- ja ohjaushenkilöstölle poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Yli puolet opetus- ja ohjaushenkilöstöstä koki saaneensa tukea työnantajaltaan poikkeusolojen aikana.

Osa vastaajista ei kuitenkaan ollut saanut tukea ja ohjeistusta laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön tai ohjeistusta oppituntien järjestämiseen etänä.

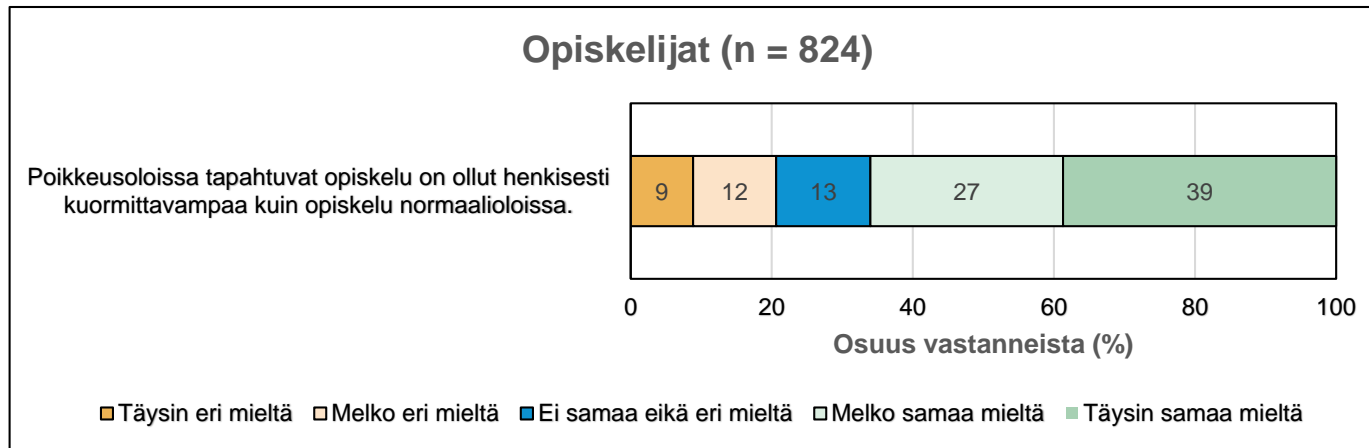
Yhteydenpito, opiskelun tuki ja opetus poikkeusolojen aikana lukiolaisten mukaan

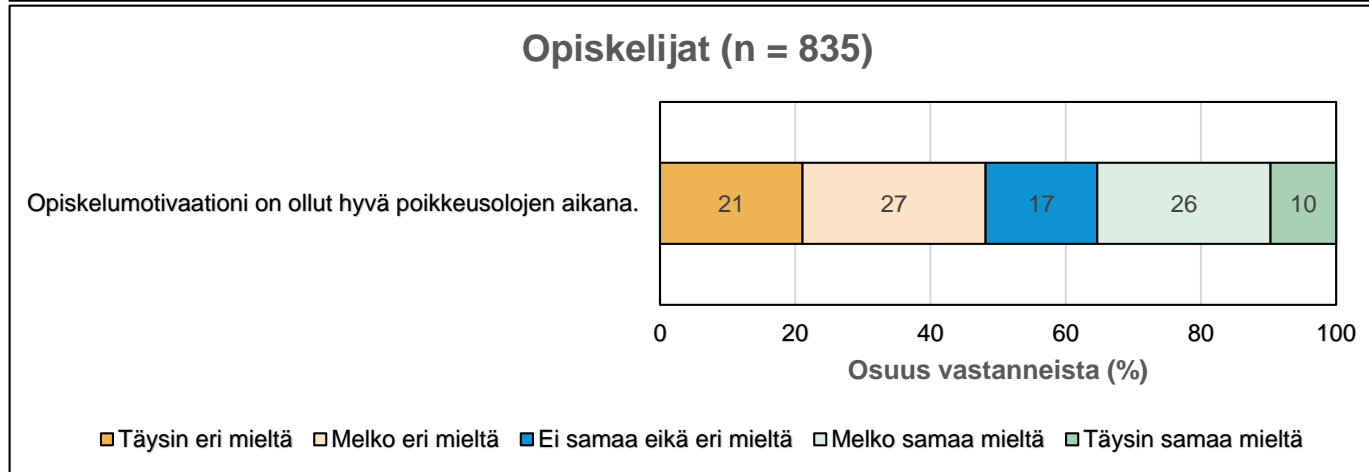
Suurimmalla osalla lukiolaisista on ollut riittävät opiskeluvälineet etäopiskelun aikana.

Noin viidesosa lukiolaisista koki, etteivät opinnot olleet edenneet poikkeusolojen aikana hyvin.

Lukiolaisten hyvinvointi, opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus poikkeusolojen aikana

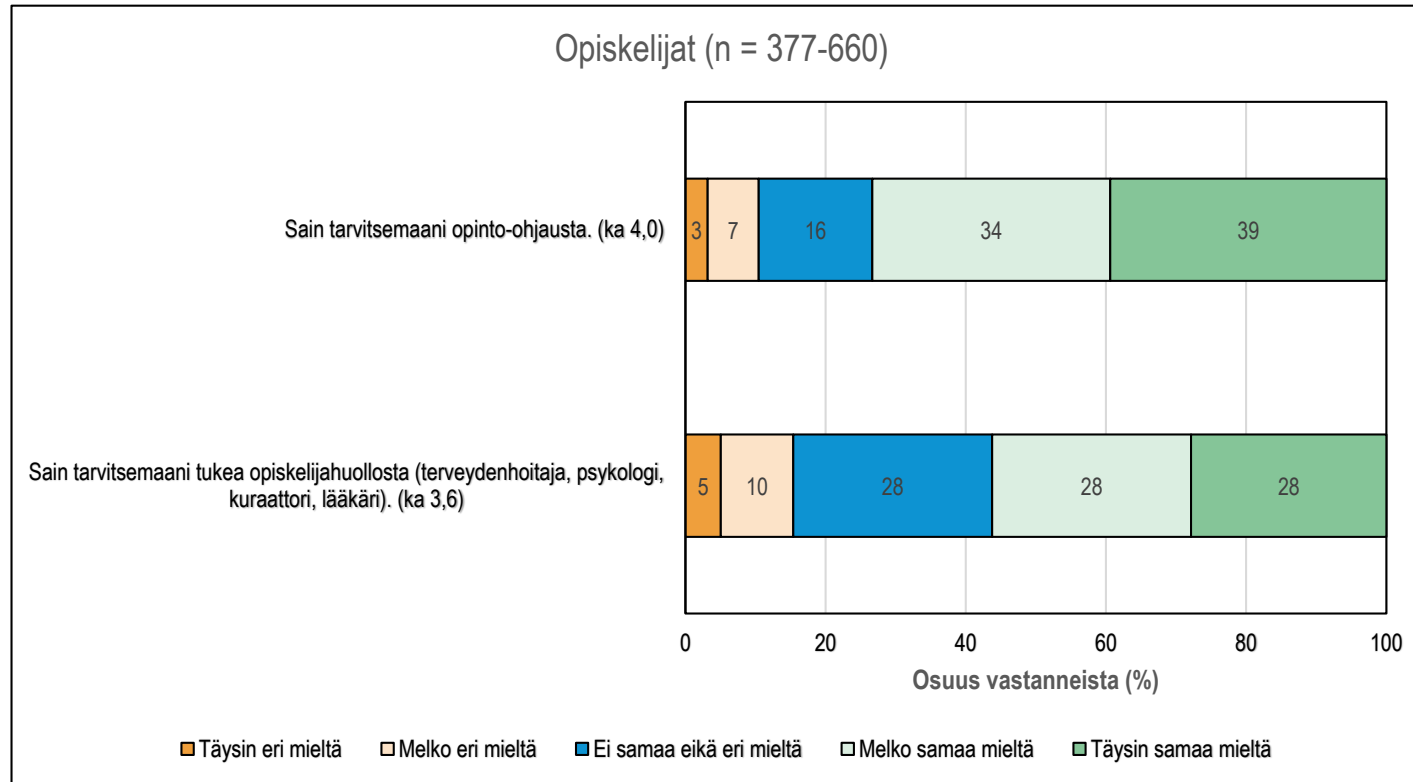

Yli puolet lukiolaisista arvioi, että etäopiskelu on ollut normaalia opiskelua kuormittavampaa.

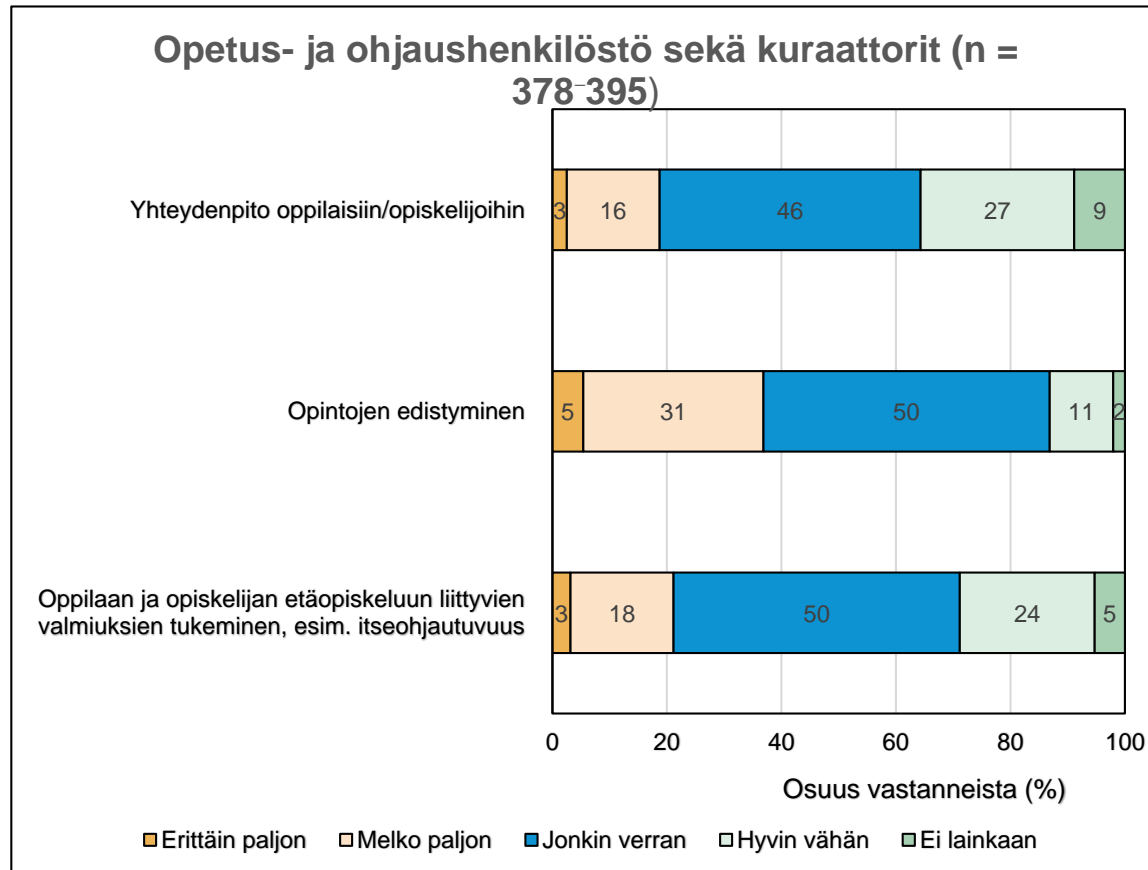
Lähes puolet lukiolaisista arvioi, että opiskelumotivaatio on heikentynyt etäopiskelun aikana.

Opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus lukioissa

Suurin osa lukiolaisista on saanut tarvitsemaansa opinto-ohjausta ja yli puolet heistä kokee saaneensa tukea opiskelijahuollosta.

Opintojen edistymisen haasteet poikkeusolojen aikana

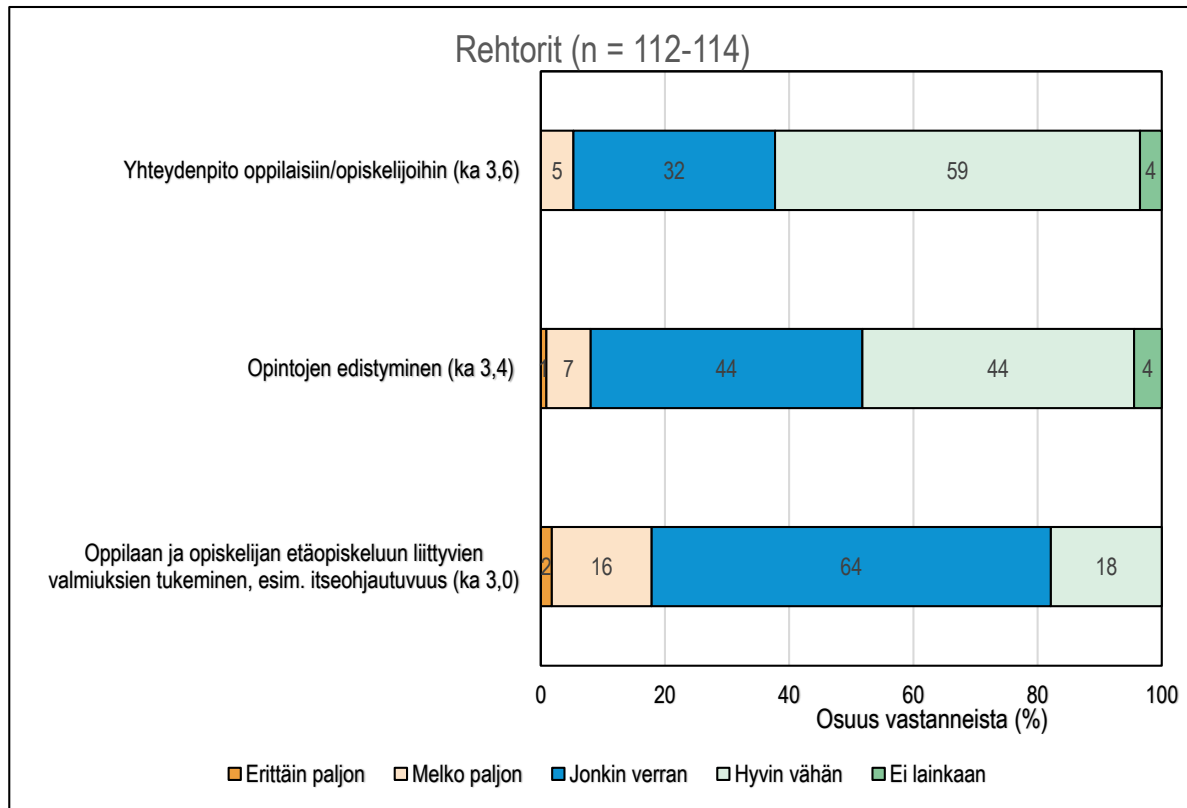

Opetus- ja ohjaushenkilöstöstä sekä kuraattoreista reilu kolmasosa arvioi, ettei yhteydenpidossa oppijoihin ollut pulmia.

Kolmannes vastanneista arvioi, että opiskelijoilla on ollut paljon haasteita opintojen edistymisessä.

Vastaajien mukaan myös itseohjautuvuuden tukemisessa olisi parannettavaa.

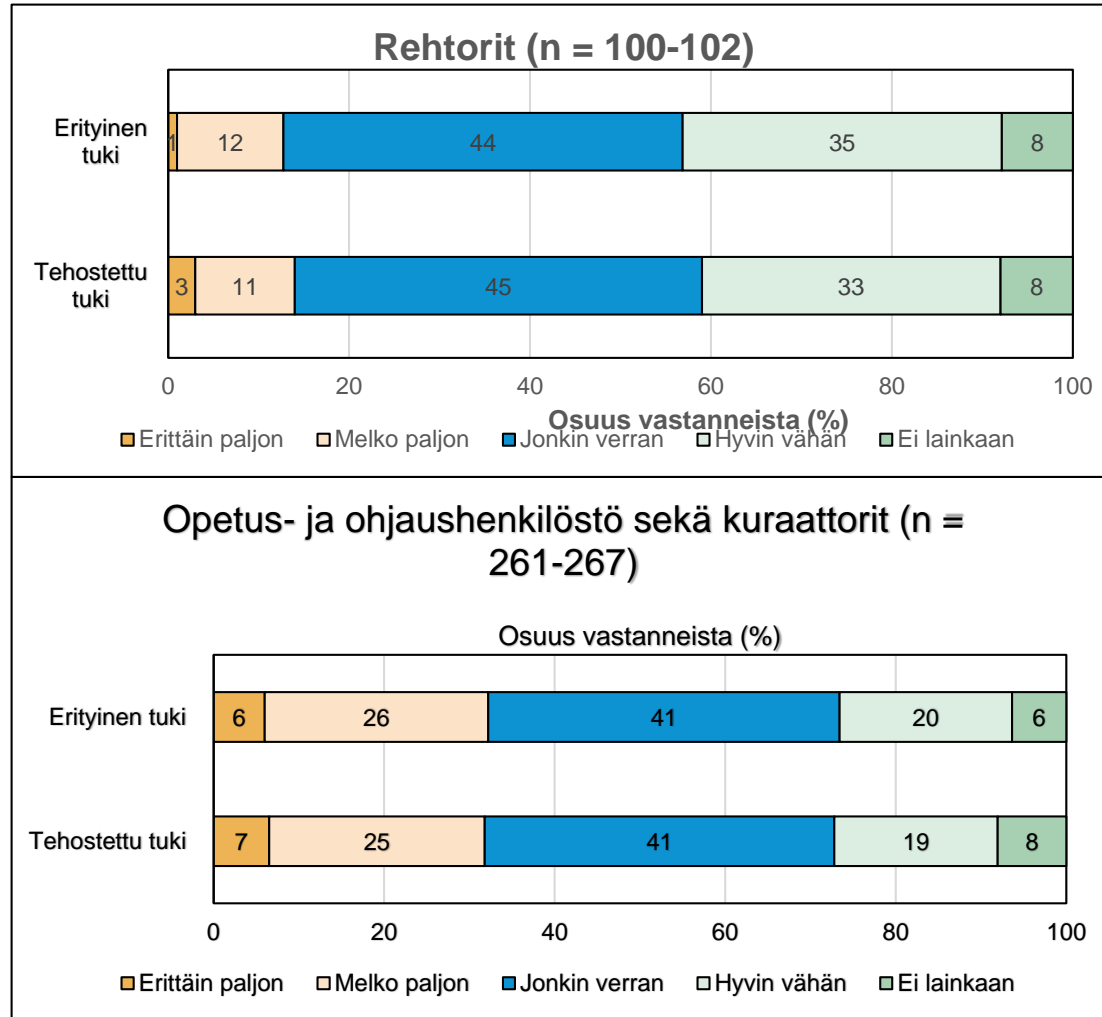
Etäopetuksen, yhteydenpidon ja opintojen edistymisen haasteet poikkeusolojen aikana

Vastanneiden rehtoreiden mukaan opiskelijoilla ei ollut yhtä paljon haasteita opintojen edistymisessä tai yhteydenpidossa oppijoihin kuin mitä opettajat arvioivat.

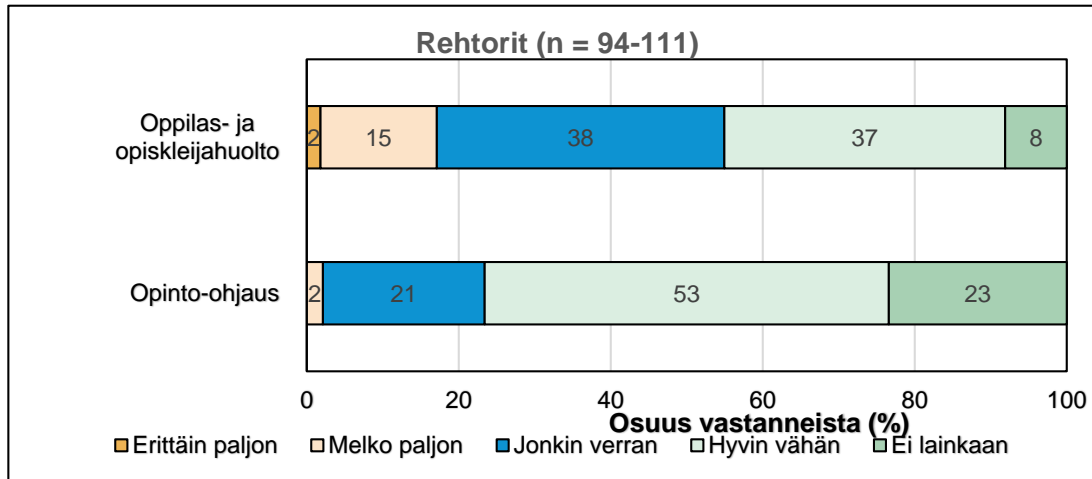
Myös rehtoreiden mielestä itseohjautuvuuden tukemisessa on parannettavaa.

Erityisen ja tehostetun tuen haasteet poikkeusolojen aikana

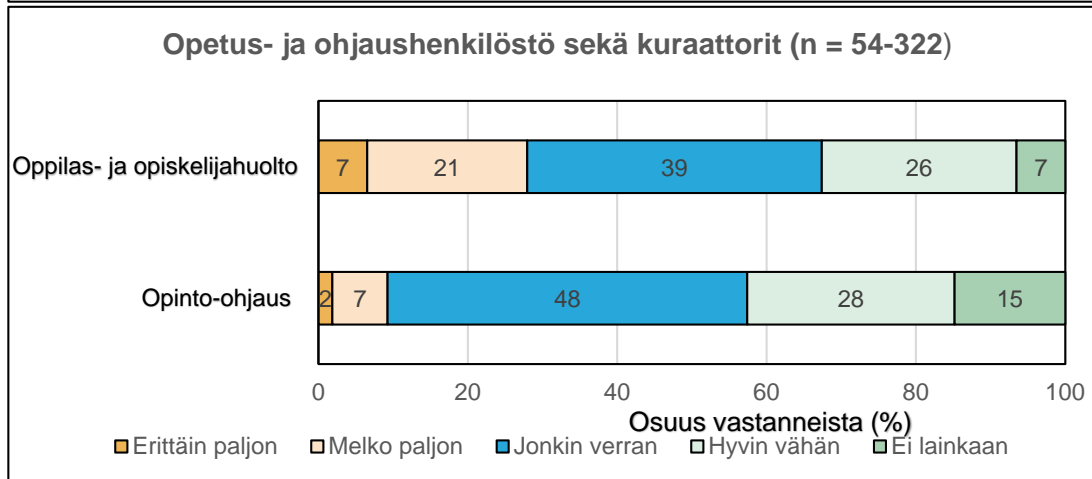
Opetus- ja ohjaushenkilöstöstä lähes kolmannes ja rehtoreista yli kymmenen prosenttia koki erityisessä ja tehostetussa tuessa olleen paljon haasteita poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana.

Opiskeluhuollon ja opinto-ohjauksen haasteet poikkeusolojen aikana

Rehtoreista vajaa viidennes sekä opetus- ja ohjaushenkilöstöstä neljännes koki oppilas- ja opiskeluhuollossa olleen paljon haasteita poikkeusolojen aikana.

Opetus- ja ohjaushenkilöstö näki opinto-ohjauksessa olleen enemmän haasteita kuin rehtorit.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

**Koulutuksellisen tasa-arvo ja
yhdenvertaisuus:**

**Lukuvuonna 2020–2021
tarvittavat tukitoimet
yleissivistävässä
koulutuksessa**

Tarvittavat tukitoimet lukuvuonna 2020–2021: Kolmiportaisen tuen vahvistaminen

Merkittävässä osassa opetuksen järjestäjien (47 %), perusopetuksen (48 %) ja lukion (61 %) rehtoreiden, perusopetuksen (46 %) ja lukion (39 %) opettajien vastauksia toivottiin panostamista ja lisäresursointia yleiseen opetuksen tukeen, tukiopetukseen, tehostettuun tukeen ja erityiseen tukeen tulevana lukuvuonna, jotta poikkeusoloista aiheutuneita vaikutuksia voidaan lieventää.

”Kaikki mahdolliset tukitoimet ovat varmasti tarpeen. Erityisopettajia, resurssiopettajia ja koulunkäyntiavustajia tarvitaan entistä enemmän ja opettajien on varmasti syytä pitää myös tukiopetusta aiempaa enemmän. Toivottavasti saamme näihin myös taloudellisia resursseja, sillä tarvitsemme lisää työvoimaa näiden vaikutusten paikkaamiseen.” (Perusopetuksen opettaja)

Oppilashuoltoon panostaminen

Opetuksen järjestäjien (17 %), perusopetuksen (13 %) ja lukiokoulutuksen (14 %) rehtoreiden sekä perusopetuksen (14 %) ja lukiokoulutuksen (14 %) opettajien vastauksissa korostuu oppilashuollollisiin palveluihin panostamisen tarve, jotta poikkeusolojen aikana aiheutuneita kielteisiä vaikutuksia voidaan lieventää.

”Tarve on pienemmille opetusryhmille sekä erityisopettajien ja koulunkäynnin ohjaajien tuelle. Kuraattori- ja koulupsykologi- ja terveydenhuoltopalveluita tarvittaneen myös aiempaa enemmän. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi pitäisi saada oppilaat ja perheet ottamaan vastaan heille tarjottu tuki. Oppilaat ja perheet sitoutuvat hyvin vaihtelevasti yhdessä sovittuihin asioihin.” (Perusopetuksen rehtori)

don't you understand?

...ive it Harry,
you're not the solution,
you're part of the problem.

$X + Y = Z$

”

Lisää erityisopetusresurssia, resurssiopettajia ja koulunkäyntiohjaajien tukea. Lisää aineenopettajien välistä yhteistyötä ja tukitoimien rakentamista. Lisää kuraattoripalveluita. (Lukion rehtori)

Lisää tukiopetusta ja pienempiä ryhmiä, jotta opetusta voitaisiin eniyttää riittävästi. Tosin tähän tuskin kunnan heikon taloudellisen tilanteen vuoksi on rahaa. (Perusopetuksen opettaja)

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Lisäksi perusopetuksessa ja lukiossa tarvittavia tukitoimia

Perusopetuksessa kaivataan:

- Lisää jakotunteja tai jakoresursseja ryhmäkokojen pienentämiseksi (rehtoreiden vastauksista 9 %, opettajien vastauksista 7 %)
- Resurssiopettajia tai koulunkäynnin ohjaajia (rehtoreiden vastauksista 6 %, opettajien vastauksista 10 %)

Lukiossa kaivataan:

- Lisää opinto-ohjausta (sekä rehtoreiden että opettajien vastauksissa 10 %)
- Lukion opettajien vastauksista 10 prosentissa kaivattiin tiiviimpää opintojen seuraamista, kertausta ja kertauskursseja

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillinen koulutus

Kuva: Kuvitelmiä, Hanna Tarkiainen

Aineistot

Kyselyt:

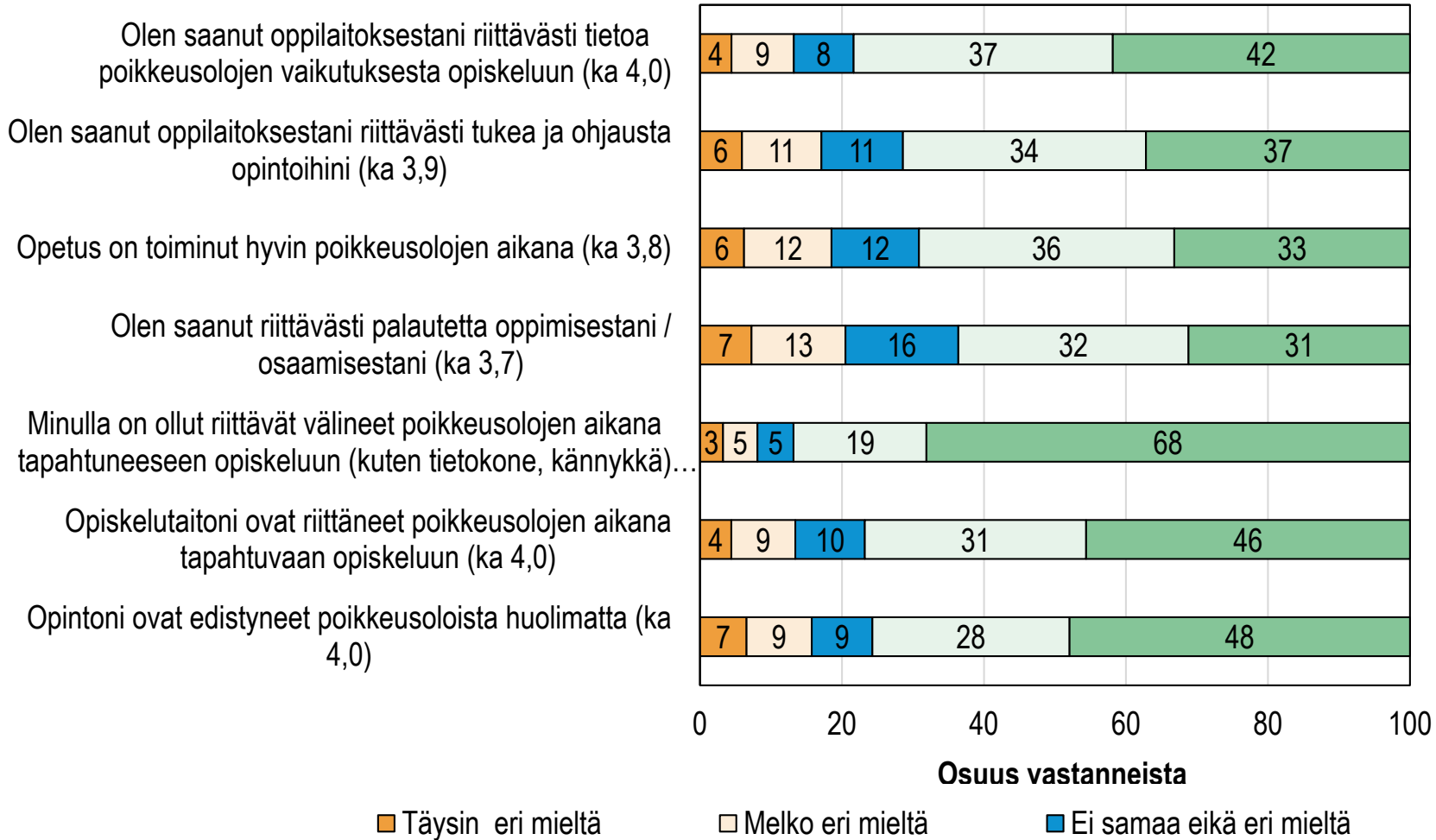
- **Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa opiskeleville (25.5-5.6.2020)**
 - Toteutettiin yhteistyössä SAKKI ry:n ja OSKU ry:n kanssa
 - 6427 vastaajaa
- **Opetus- ja ohjaushenkilöstölle sekä kuraattoreille (25.5-5.6.2020)**
 - 2277 vastaajaa
- **Koulutuksen järjestäjille (25.–29.5.2020)**
 - Toteutettiin yhteistyössä AMKE ry:n kanssa
 - 57 järjestäjävastausta

Kuva: goodluz/Shutterstock.com

Yhteydenpito, opiskelun tuki ja opetus

Opiskelijat (n = 6114–6248)

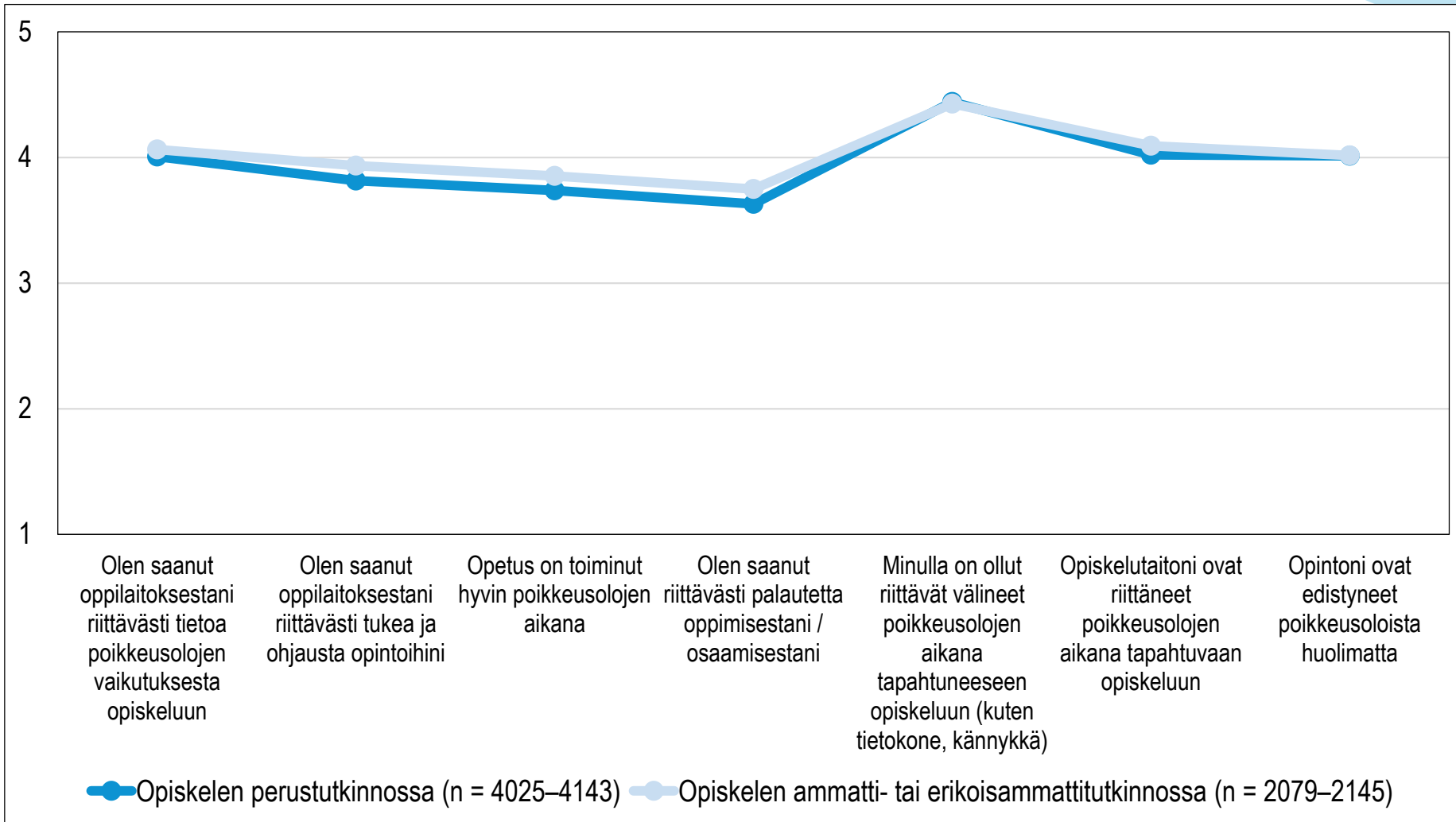
Suurin osa opiskelijoista piti opintoihinsa saamaansa tukea ja ohjausta riittävänä sekä opetuksen toimivuutta hyvänä. Kuitenkin vajaa viidennes oli asiasta eri mieltä.

Kriittisimmin opiskelijat suhtautuivat oppimisestaan ja osaamisestaan saamansa palautteen riittävyYTEEN.

Vastanneista 8 prosenttia koki opiskeluvälineensä ja 13 prosenttia opiskelutaitonsa riittämättömiksi.

Opiskelijoista noin kolme neljäsosaa koki opintojensa edistyneet poikkeusoloista huolimatta.

Yhteydenpito, opiskelun tuki ja opetus

Asteikko:

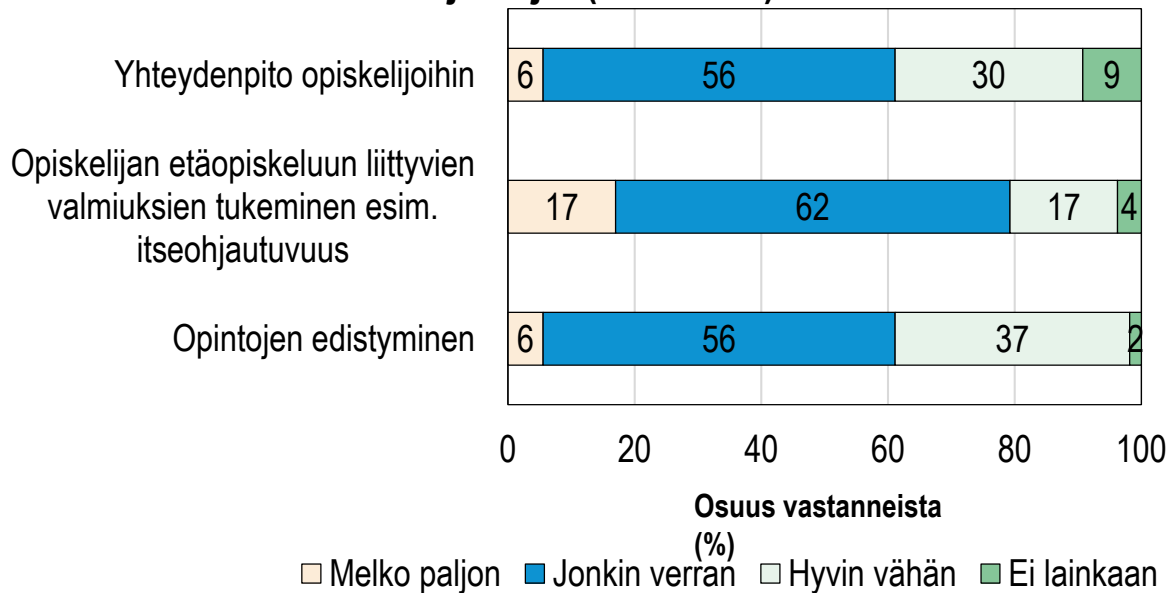
- 1 = Täysin eri mieltä
- 2 = Melko eri mieltä
- 3 = Ei samaa eikä eri mieltä
- 4 = Melko samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä

Yhteydenpito, opiskelun tuki ja opetus

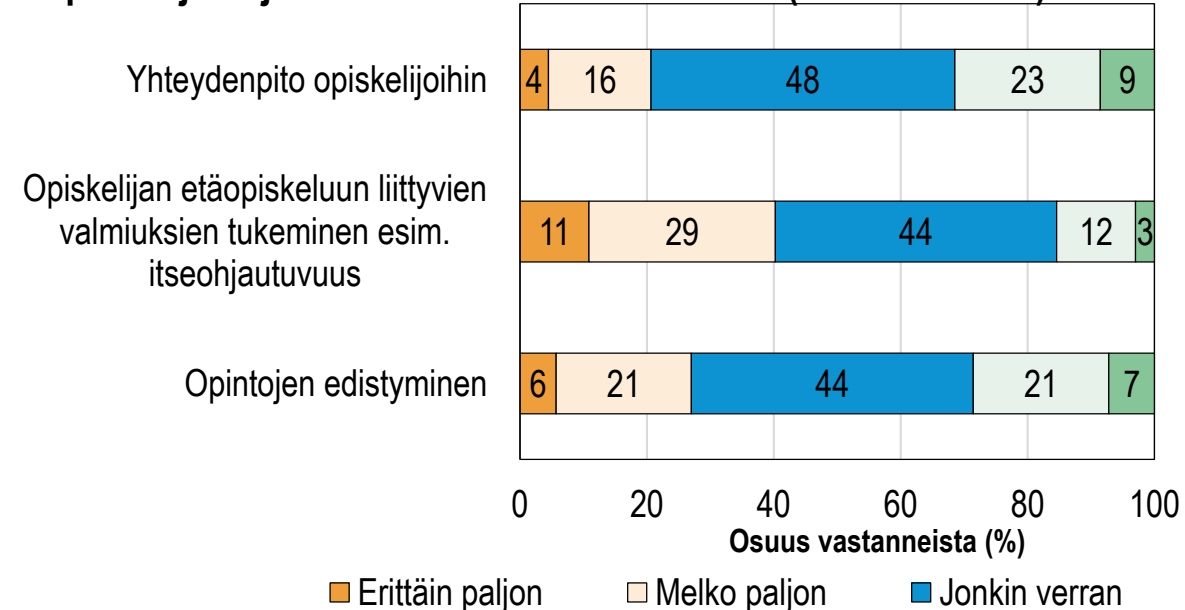
- Järjestäjistä lähes 90 % arvioi, että yli 90 % opiskelijoista on tavoitettu. Kuitenkin vain 21 % arvioi, että kaikki opiskelijat on tavoitettu.
- Järjestäjistä 50 % ilmoitti, että etäopintojen aikana opiskelijoihin on oltu yhteydessä keskimäärin joka päivä, 43 % kahdesti viikossa ja loput harvemmin.

Missä määrin seuraavissa asioissa on mielestänne ollut haasteita tai ongelmia opiskelijoidenne yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen kannalta poikkeusolojen aikana?

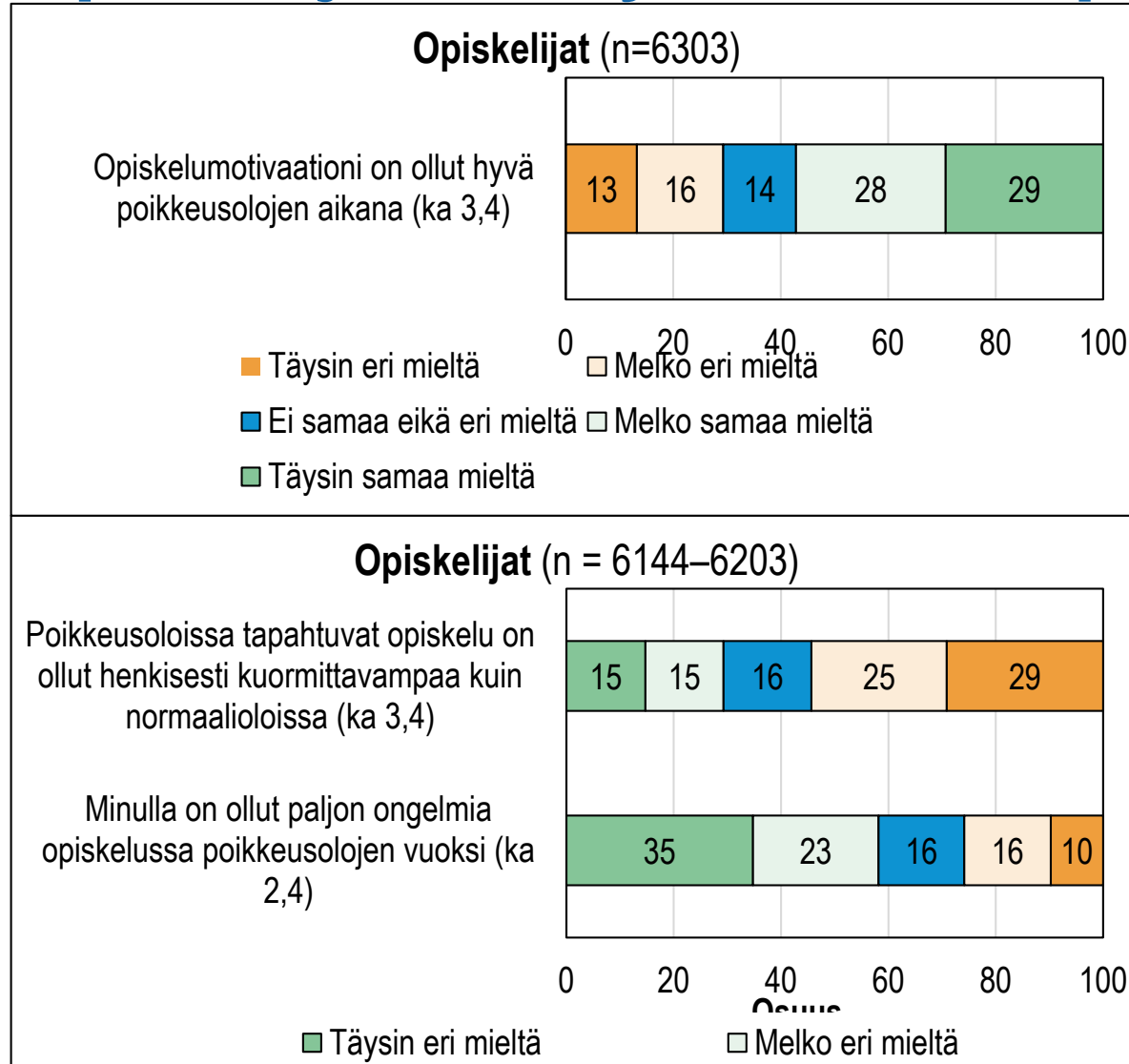
Järjestäjät (n = 53–55)

Opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä kuraattorit (n = 2193–2253)

Opiskelijoiden hyvinvointi, opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus

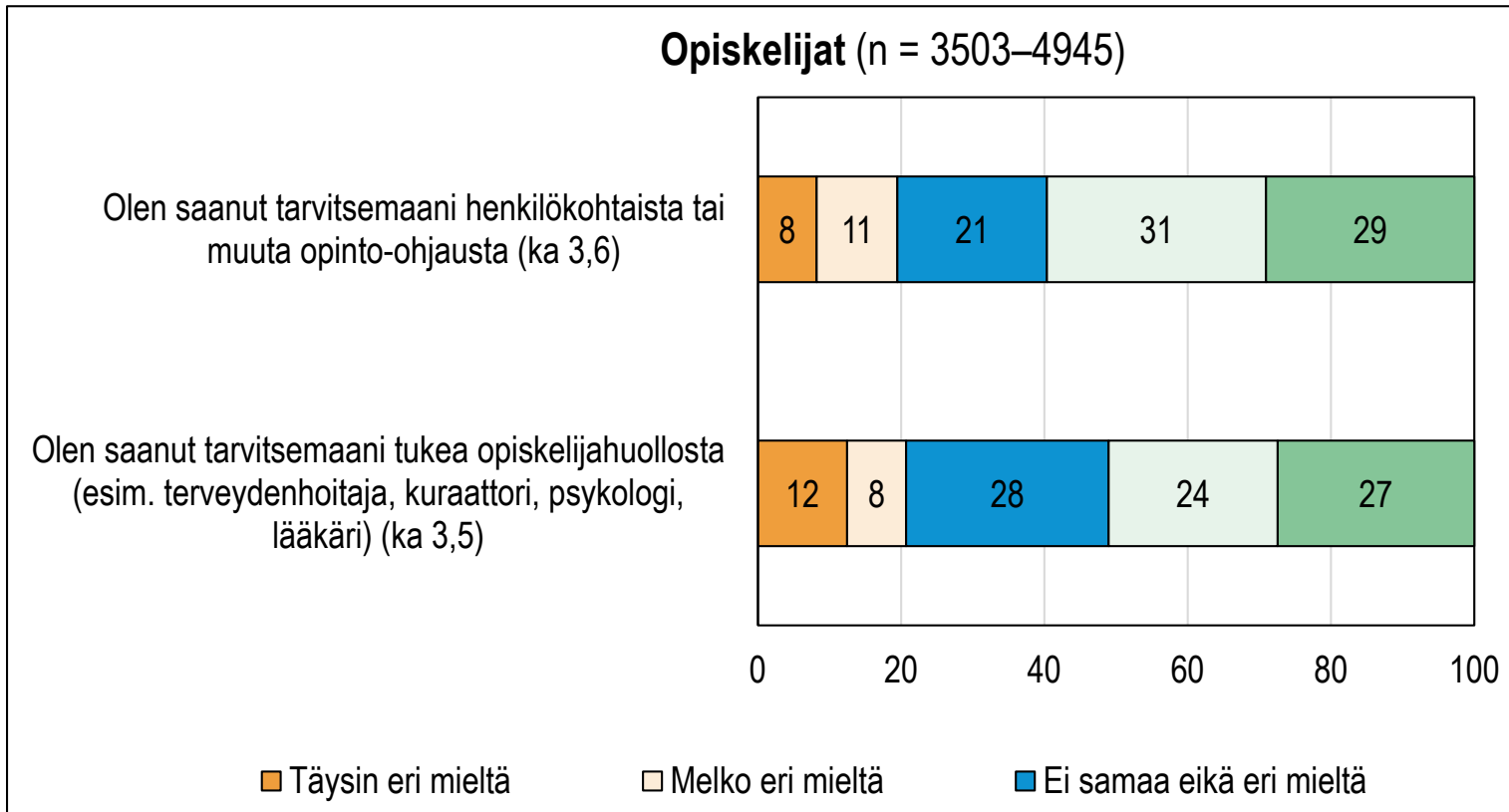

Opiskeliijoista lähes 60 % koki opiskelumotivaationsa olleen hyvä poikkeusolojen aikana, mutta vajaalla kolmanneksella oli ollut motivaation suhteen ongelmia.

Yli puolet opiskeliijoista koki poikkeusolojen aikana tapahtuvan opiskelun henkisesti kuormittavampana kuin normaalioloissa.

Noin joka neljännellä vastanneista oli ollut paljon ongelmia opiskelussa poikkeusolojen vuoksi

Opiskelijoiden hyvinvointi, opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus

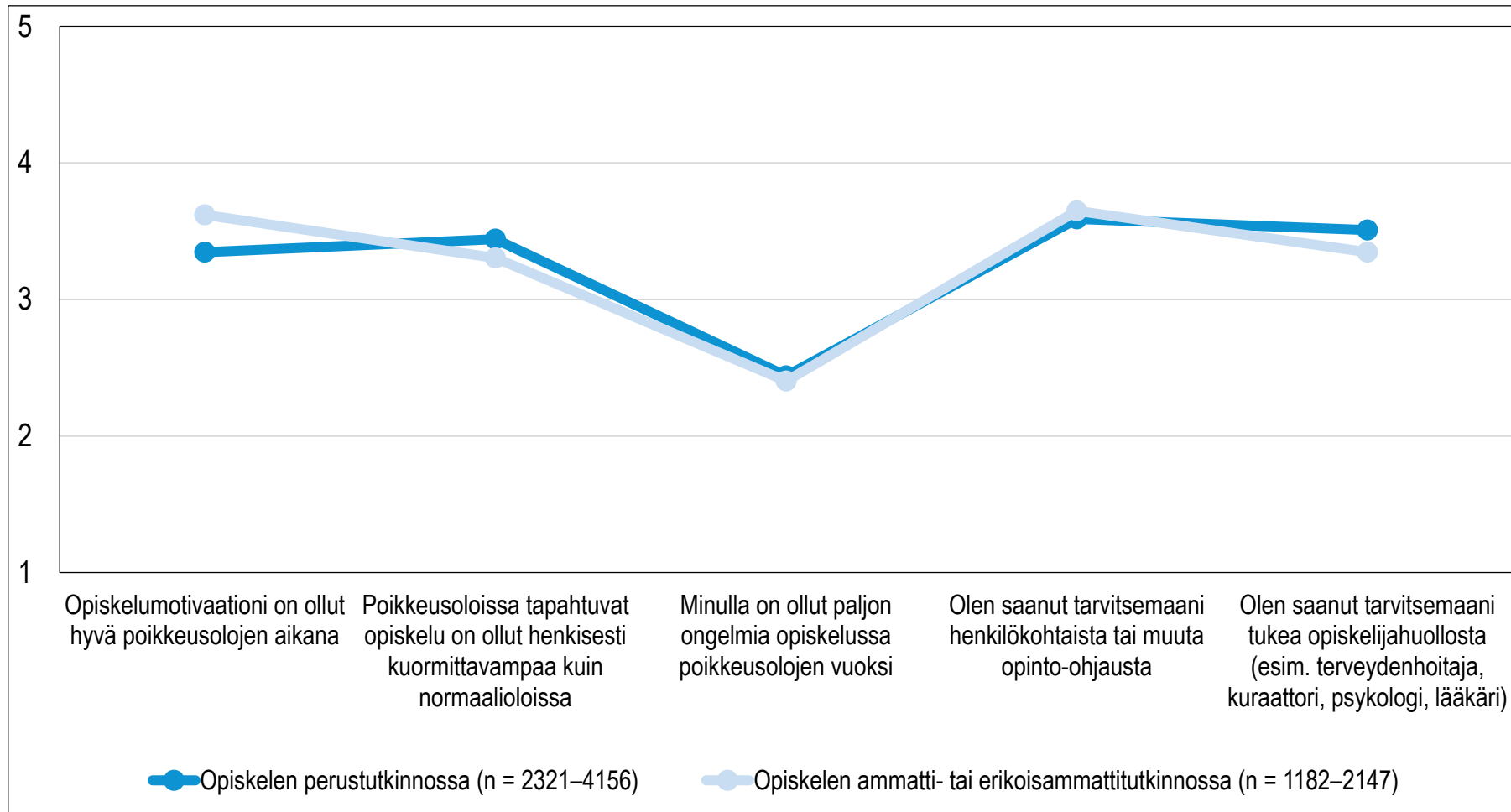

Opiskelijoista 60 % oli samaa mieltä siitä, että oli saanut tarvitsemaansa henkilökohtaista tai muuta opinto-ohjausta ja puolet koki saaneensa tarvitsemaansa tukea opiskelijahuollosta.

Viidennes vastaajista ei ollut kokemuksensa mukaan saanut tarvitsemaansa opinto-ohjausta ja opiskelijahuoltoa.

Väittämiin oli mahdollista vastata myös ”*en tarvinnut*”. Oheisessa kuviossa ovat niiden vastaajien jakaumat, jotka ottivat väittämiin kantaa viisiportaisella asteikolla.

Opiskelijoiden hyvinvointi, opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus

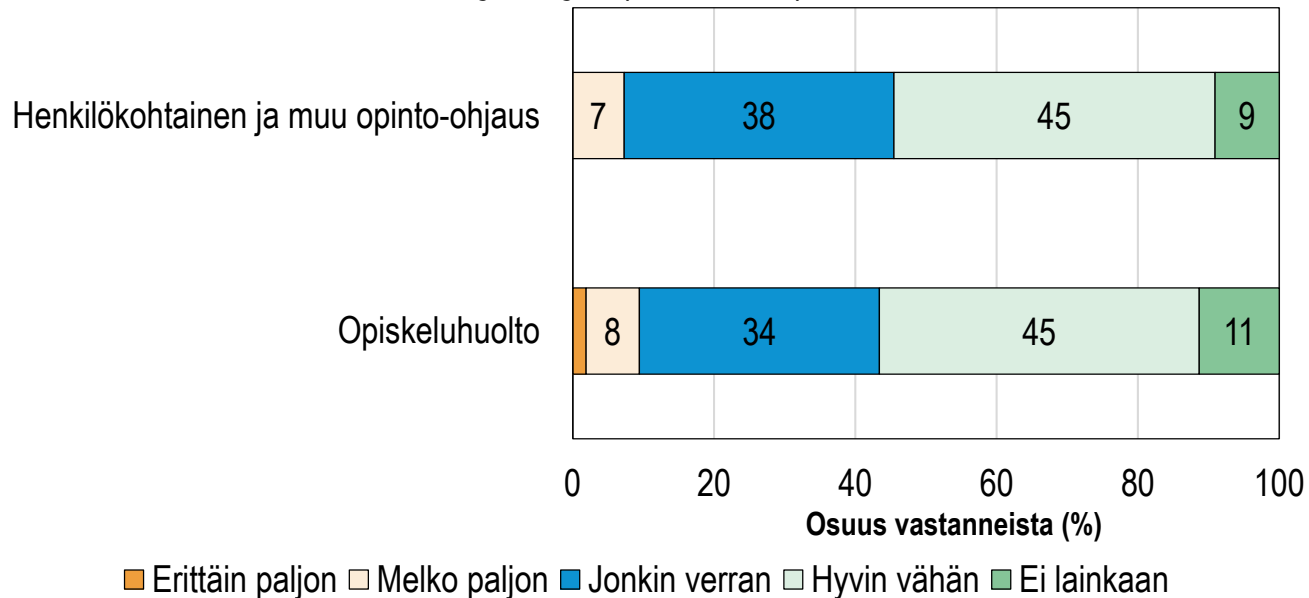
Asteikko:

- 1 = Täysin eri mieltä
- 2 = Melko eri mieltä
- 3 = Ei samaa eikä eri mieltä
- 4 = Melko samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä

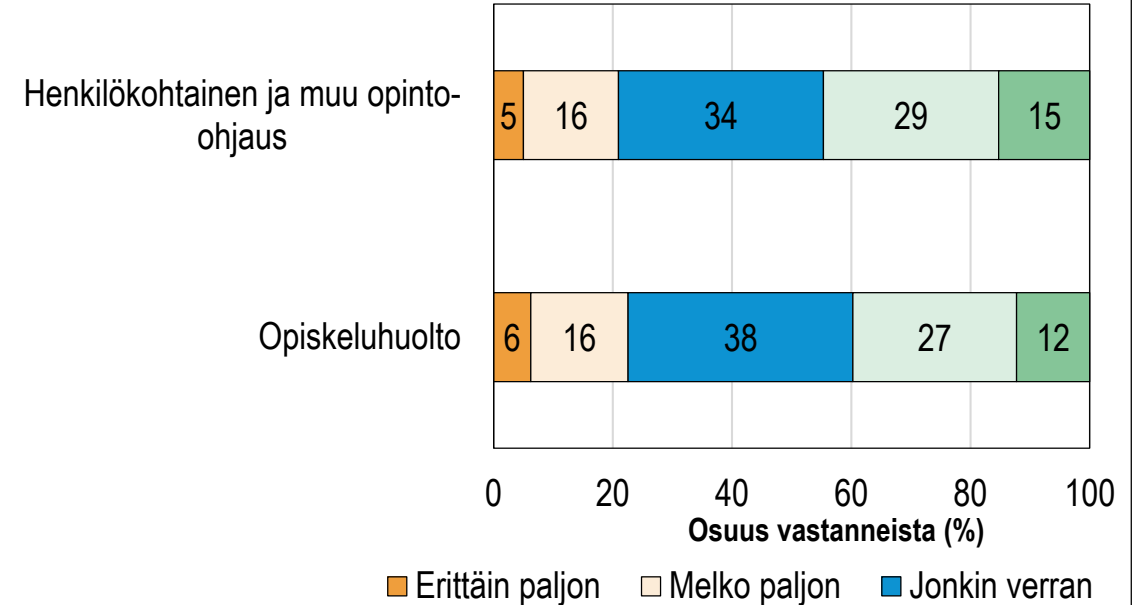
Opiskelijoiden hyvinvointi, opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus

Missä määrin seuraavissa asioissa on mielestänne ollut haasteita tai ongelmia opiskelijoidenne yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen kannalta poikkeusolojen aikana?

Järjestäjät (n = 53–55)

Opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä kuraattorit (n = 1637–1997)

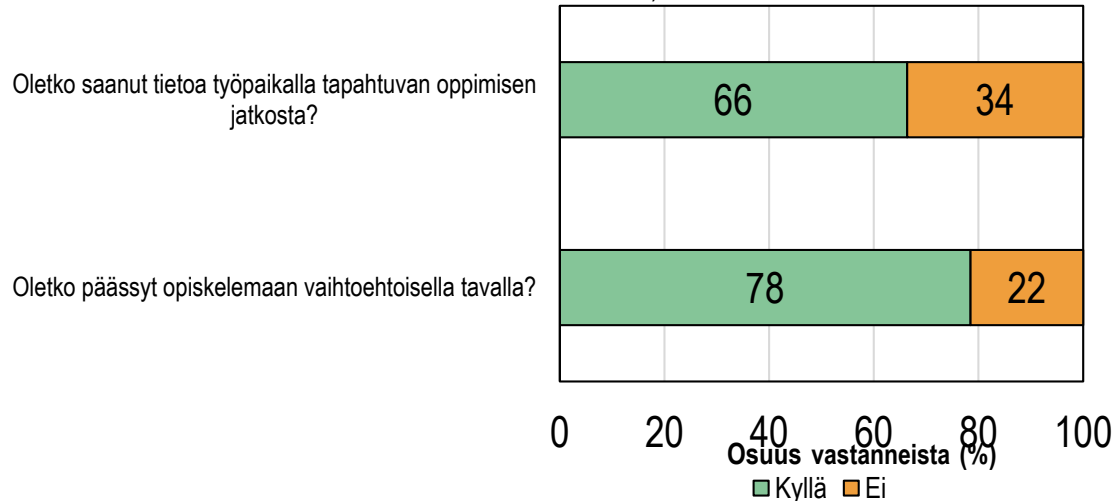

Työelämässä tapahtuva oppiminen ja näytöt

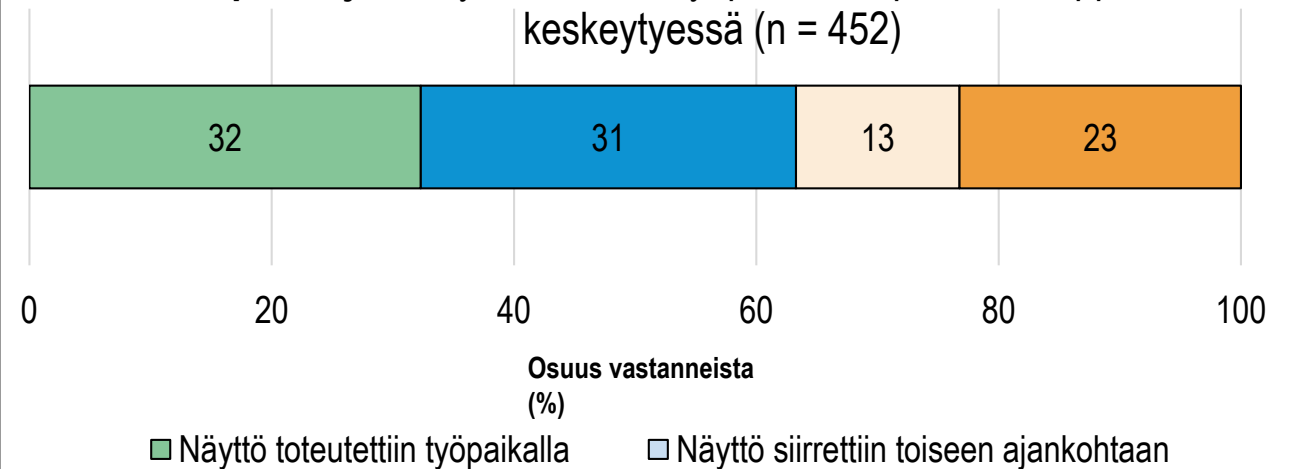
Opiskelijakyselyyn vastanneista 35 % ilmoitti olleensa työpaikalla oppimassa maaliskoukokuun aikana 2020.

Näistä viidesosalla työpaikalla tapahtuva oppiminen keskeytyi koronasta aiheutuvien poikkeusolojen vuoksi.

Opiskelijat: Opintojen jatko työpaikalla tapahtuvan oppimisen keskeytyessä (n = 449–451)

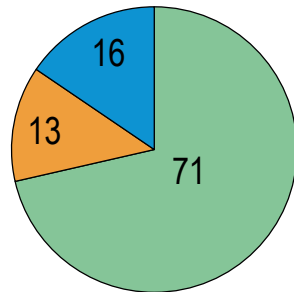
Opiskelijat: Näytön toteutus työpaikalla tapahtuvan oppimisen keskeytyessä (n = 452)

Valmistuminen

Opiskelijakyselyyn vastanneista 22 % ilmoitti kevään 2020 arvioiduksi valmistumisajankohdaksi. Heiltä tiedusteltiin seuraavia asioita:

Opiskelijat: Valmistun aikataulun mukaisesti (n = 1445)

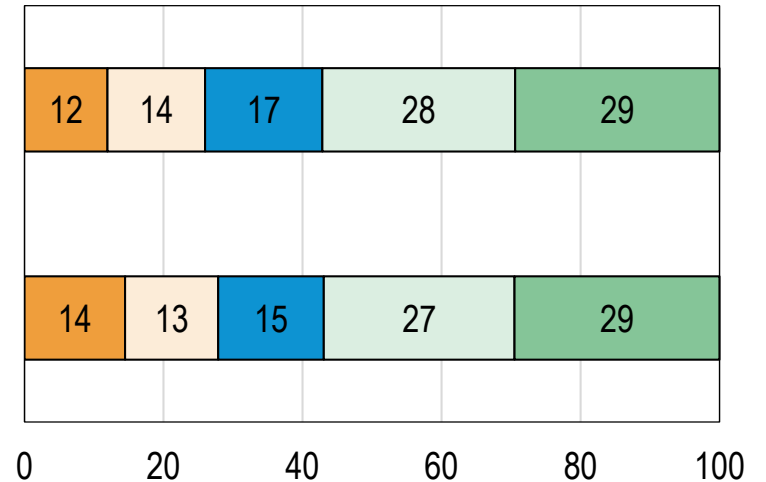

■ Kyllä ■ En ■ En osaa sanoa

Opiskelijat: Arvioitu valmistumisajankohta keväällä 2020 (n = 1119–1197)

Olen saanut riittävästi ohjausta työelämään siirtymiseen (ka 3,4)

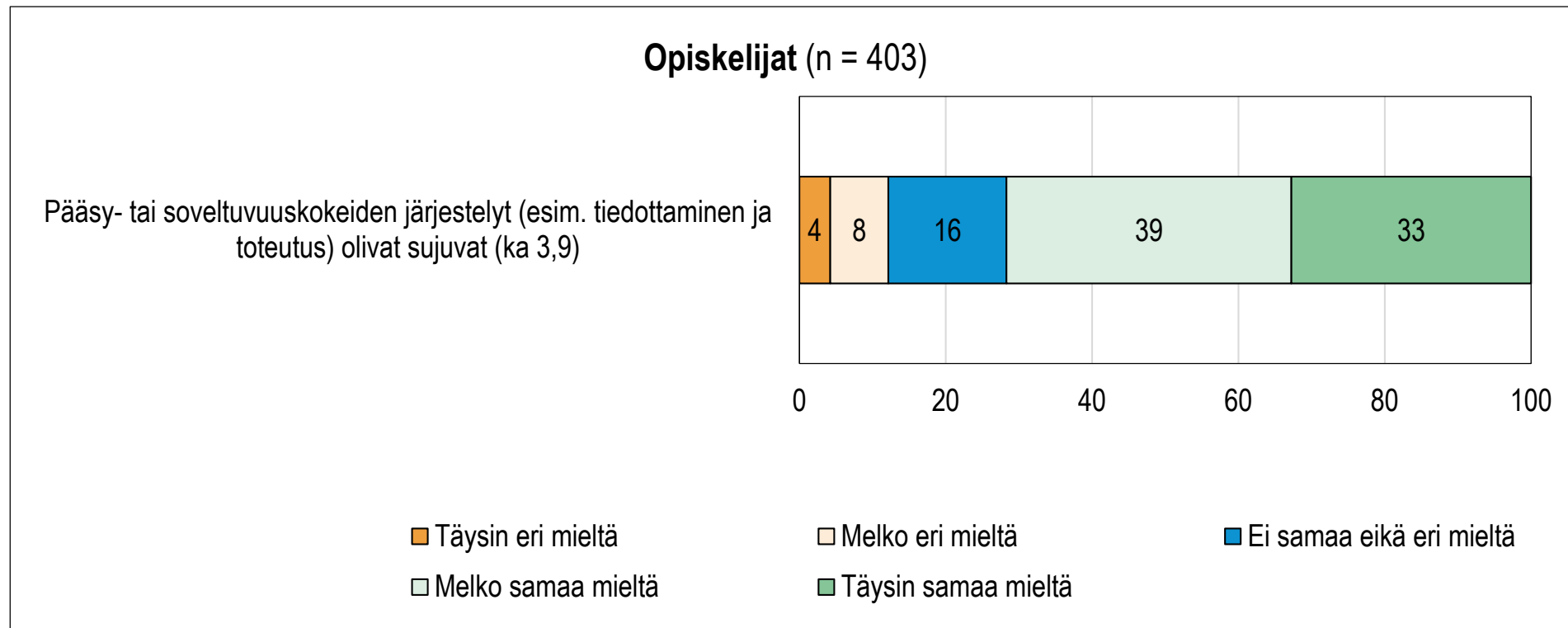
Olen saanut riittävästi ohjausta jatko-opintoihin hakeutumiseen (ka 3,5)

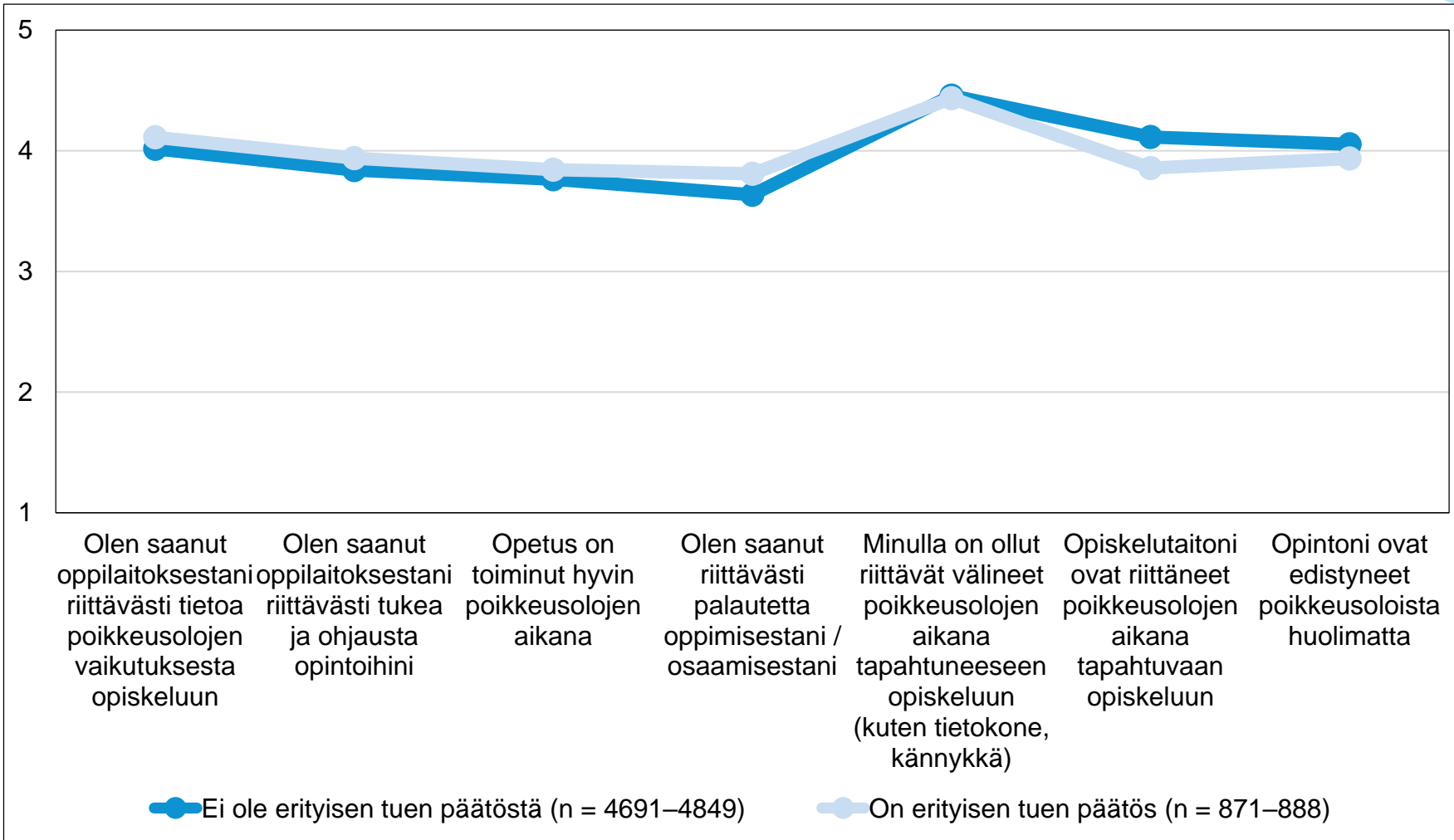
■ Täysin eri mieltä ■ Melko eri mieltä ■ Ei samaa eikä eri mieltä

Pääsy- ja soveltuvuuskokeet

Opiskelijakyselyyn vastanneista 7 % ilmoitti osallistuneensa ammatillisen koulutuksen pääsy- tai soveltuvuuskokeisiin poikkeusolojen aikana (maaliskuu-toukokuu 2020).

Erityinen tuki

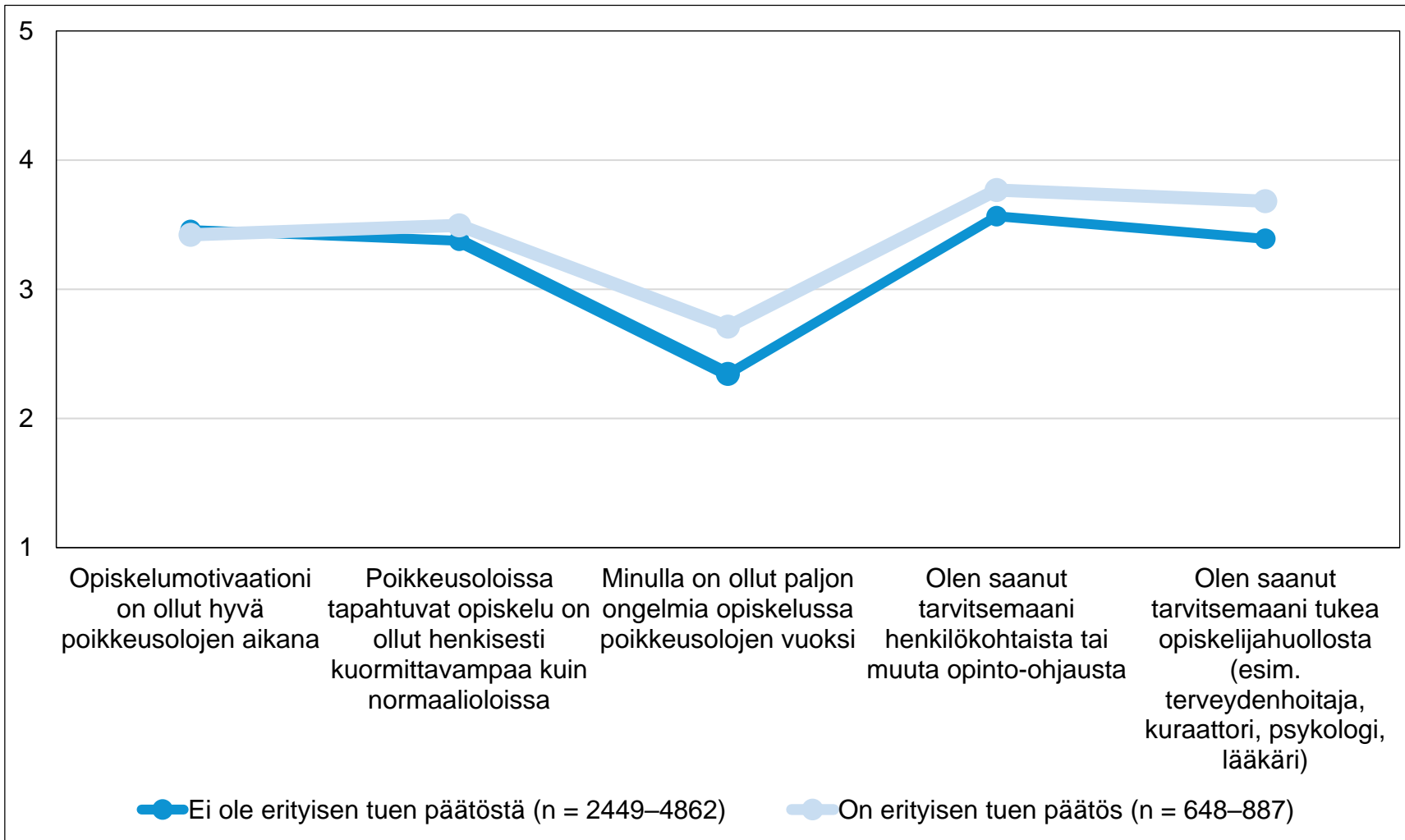

Asteikko:

- 1= Täysin eri mieltä
- 2= Melko eri mieltä
- 3= Ei samaa eikä eri mieltä
- 4= Melko samaa mieltä
- 5= Täysin samaa mieltä

Opiskelijat, jotka ilmoittivat, että heillä on erityisen tuen päätös, kokivat opiskelutaitonsa riittäneen ja opintojensa edistyneen hieman heikommin kuin muut. Enemmistö heistä koki kuitenkin saaneensa riittävästi tukea ja palautetta sekä opetuksen toimineen, joskin vajaa viidennes oli eri mieltä.

Erityinen tuki

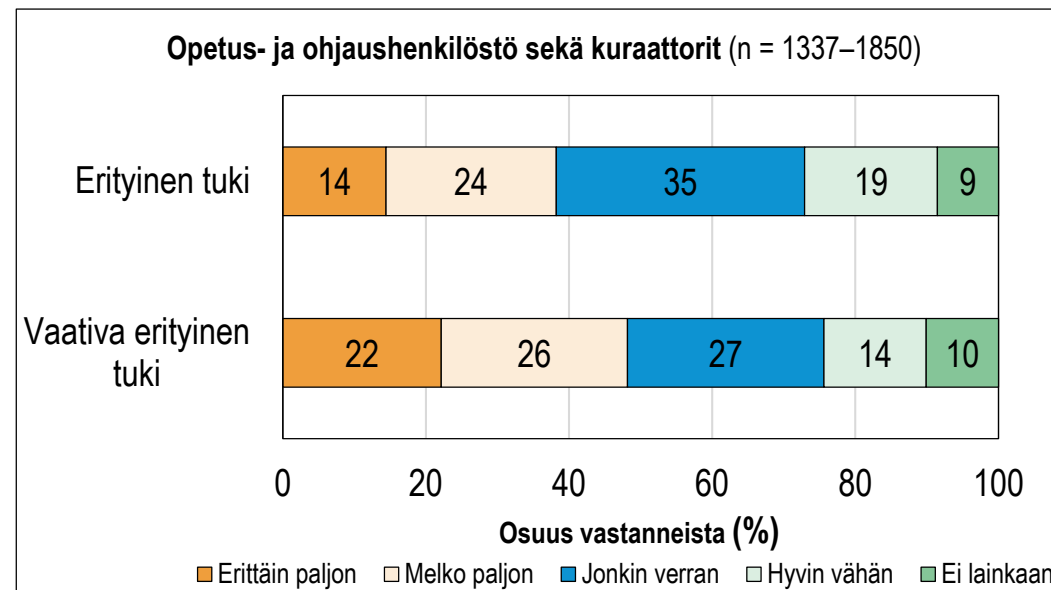
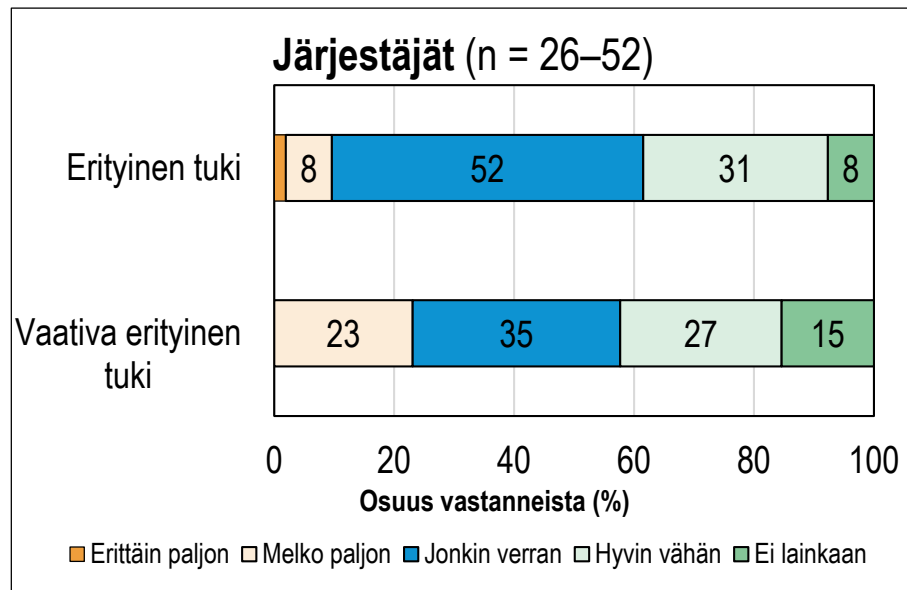
Asteikko:

- 1= Täysin eri mieltä
- 2= Melko eri mieltä
- 3= Ei samaa eikä eri mieltä
- 4= Melko samaa mieltä
- 5= Täysin samaa mieltä

Opiskelijat, jotka ilmoittivat, että heillä on erityisen tuen päätös, olivat kohdanneet enemmän ongelmia opiskelussaan. Suurin osa koki kuitenkin saaneensa tarvitsemaansa opinto-ohjausta ja opiskelijahuollon tukea. Vajaa viidennes piti ohjausta ja tukea riittämättömänä.

Erityinen tuki

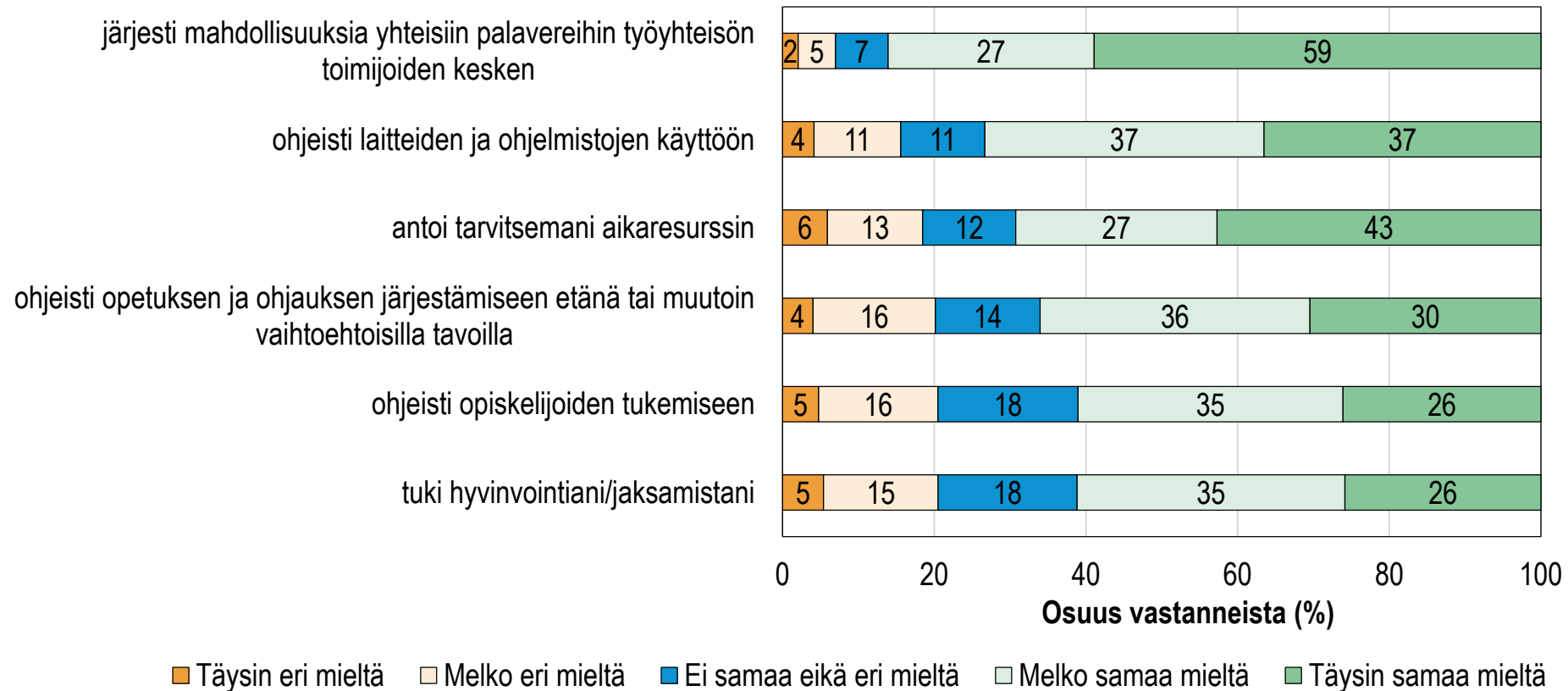
Missä määrin seuraavissa asioissa on mielestänne ollut haasteita tai ongelmia opiskelijoidenne yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen kannalta poikkeusolojen aikana?

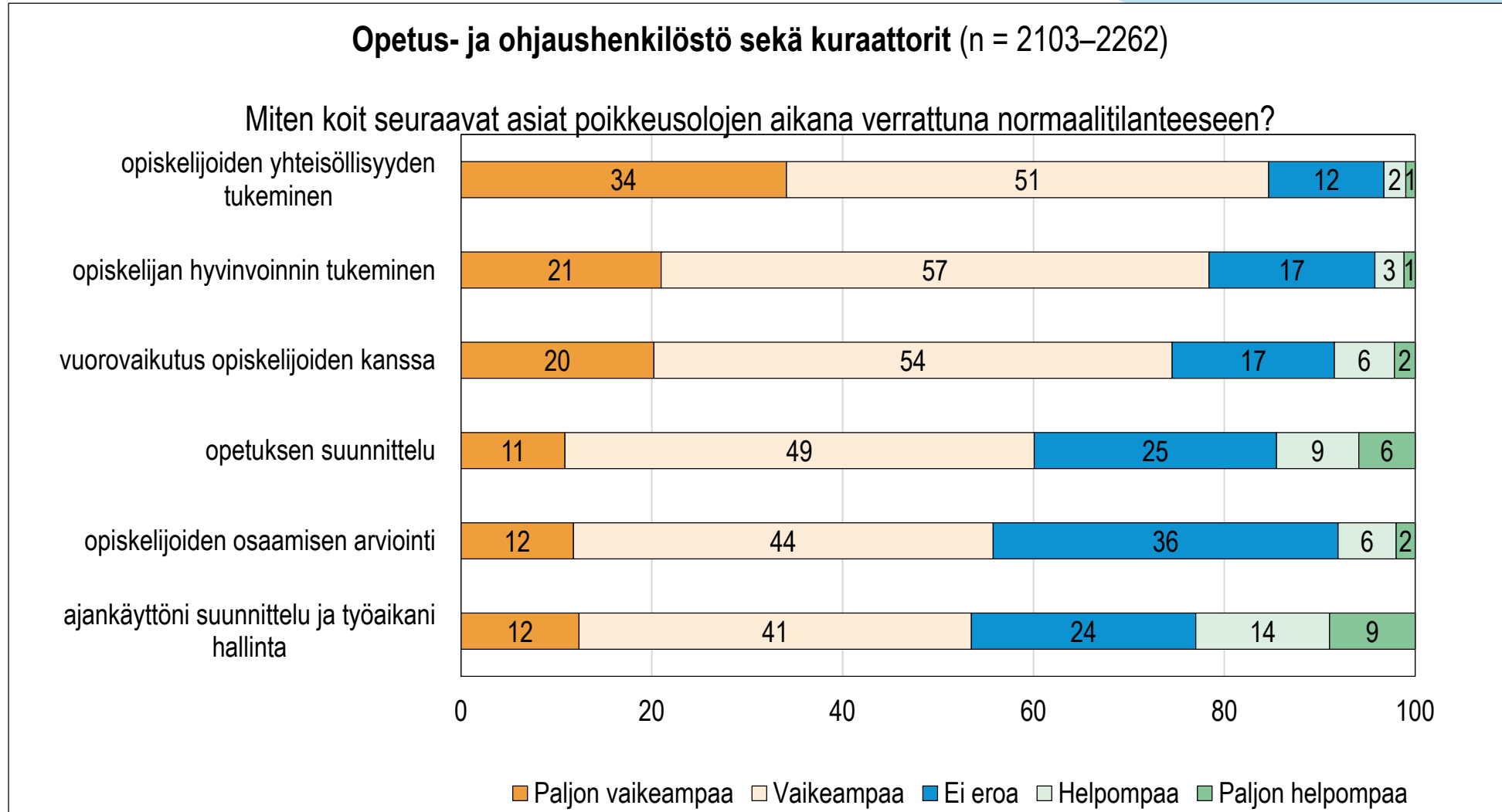
Henkilöstön kokemukset työnantajan tarjoamasta tuesta

Opetus - ja ohjaushenkilöstö sekä kuraattorit (n = 2081–2237)

Työnantajani:

Henkilöstön kokemukset työstä ja opiskelijoiden tukemisesta

Opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä koulutuksen järjestäjien mukaan syksystä lähtien tarvitaan mm. seuraavia tukitoimia:

- Lähiopetuksen ja pienryhmätyöskentelyn tarve
- Vuorovaikutusta, opiskelijoiden tilanteen kartoitusta ja henkilökohtaista ohjausta
- Tehostettua ohjausta ja tukea putoamisvaarassa oleville ja erityistä tukea tarvitseville
- Opiskelijahuollon tehostamista, opiskelijan hyvinvoinnin tukea ja yhteisöllisyyttä
- Kohdennettua tukea S2-taustaisille
- Opiskelijoiden etäopiskeluvalmiuksien kehittämistä
- Riittävää resursointia tukitoimille.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Korkeakoulutus

Kuva: goodluz/Shutterstock.com

Arviointiaineistot korkeakoulutuksesta

- Synteesi yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä sidosryhmien toteuttamista kyselyistä kevään 2020 aikana, yhteensä 30 raporttia
 - *27 korkeakouluissa ja ylioppilas- ja opiskelijakunnissa tehtyä selvitystä,*
 - *Tieteentekijöiden liiton ja OAJ:n selvitys sekä*
 - *CampusOnlinen selvitys etätyöstä*

Kuva: Monkey Business Images / Shutterstock.com

Korkeakoulujen henkilöstön kokemuksia etätyöstä

- Korkeakoulujen henkilöstön kokemusten mukaan etätyöhön siirtyminen ja sen tekeminen onnistui hyvin. Tekninen välineistö on ollut hyvä ja poikkeusoloihin sai tukea esihenkilöiltä ja työkavereilta.
- Monet kokivat etätyöajan myönteisenä, vaikka kuormituksen tunne oli myös lisääntynyt.
- Poikkeusolot olivat lisänneet töihin käytettyä aikaa ja vapaa-aika ja työ sekoittuivat helpommin kuin normaalioloissa toisiinsa.
- Perheelliset henkilöstön jäsenet kokivat etätyöajan hankalampana kuin muut.

Korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia etäopiskelusta

- Korkeakouluopiskelijoiden mukaan etäopiskeluun siirtyminen ja poikkeusoloja koskeva tiedotus onnistui pääosin hyvin.
- Korkeakouluopiskelijat kokivat, että opiskelumotivaatio oli kärsinyt tai kadonnut etäopiskelun aikana.
- Suurimmalla osalla opiskelijoista oli riittävät tekniset välineet etäopiskeluun.
- Valtaosa korkeakoulujen toteuttamiin kyselyihin vastanneista opiskelijoista uskoi, että pystyi suorittamaan opintonsa suunnitellusti poikkeusajasta huolimatta.
- Haasteiksi koettiin erityisvälineitä vaativien kurssien ja harjoittelujen suorittaminen sekä lopputöiden tekeminen.
- Monien korkeakouluopiskelijoiden opintoja vaikeuttivat kirjastojen kiinnioloaminen sekä oppimisympäristöjen muutokset, jotka haastoivat myös opiskelijoiden itseohjautuvuuden taitoja.

Kuva: goodluz/Shutterstock.com

Yhteenvetoa korkeakoulutusta koskevista tuloksista (1/2)

- Korkeakoulujen henkilökunnan etäopetustaitoja tulee jatkossakin kehittää pedagogisesti ja opiskelijoiden kanssa vuorovaikutukseen kannustaen. Korkeakoulujen henkilökunnan digitaalisuustaitoihin pitää jatkossakin suunnata koulutusta ja resursseja, jotta henkilökunta osaa opettaa ja ohjata opiskelijoita etänä tulevaisuudessakin.
- Etäopetuksen suunnitteluun ja materiaalien tuottamiseen pitää olla riittävästi aikaa, sillä niiden tuottaminen vie enemmän aikaa kuin lähiopetuksessa käytettävien materiaalien tuottaminen ja opetuksen suunnittelu.
- Opettajia pitää kannustaa yhteisöllisyyden rakentamiseen verkkototeutuksessa sekä etäopetuskurssien suunnitteluun yhdessä kollegoiden kanssa.
- Oleellista on yhdistää etäopetuksen ja lähiopetuksen parhaat pedagogiset käytännöt, jolloin molemmat tukevat toisiaan sekä erilaisten oppijoiden oppimista.
- Lähiopetukseen palatessa pitää kiinnittää huomiota erityisesti opiskelijoiden saamiseen takaisin opiskeluyhteisön jäseniksi sekä yksinäisyyden kokemuksesta syntyneisiin tunteisiin. Myös etäopetuksen osana voi olla ryhmäytymistä ja yhteisöllisyyttä tukevia osioita.

Yhteenvetoa korkeakoulutusta koskevista tuloksista (2/2)

- Etäopiskeluajan hyviä käytäntöjä voi jatkaa myös lähiopetuksen alettua, kuten luentojen nauhoittamista ja miniluentojen tekemistä oppimisen syventämiseksi.
- Opiskelijoiden työmäärä ei saa nousta etäopiskelun aikana, vaan tehtäviä antaessa pitää miettiä, miten paljon tehtävät vaativat opiskelijoiden aikaa etäolosuhteissa.
- Henkilökunnan pitää sopia opiskelijoiden kanssa pelisäännöt siitä, milloin henkilökunta on opiskelijoiden tavoitettavissa ja millä välineillä. Myös opiskelijoiden keskinäiseen kommunikointiin pitää panostaa etäluentojen ja -kurssien aikana erilaisten keskustelupalstojen ja -alustojen avulla.
- Opiskelijoiden itseohjautuvuus ja -johtamisen taitojen kehittämiseen pitää panostaa sekä ohjeistaa tehtäviä niin selkeästi, että ne on mahdollisesti itsenäisesti toteuttaa.
- Opiskelijoiden opintojen ja hyvinvoinnin ohjaukseen pitää panostaa eri keinoin.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Lisätietoa:

Yksikön päällikkö Hannele Seppälä,
hannele.seppala@karvi.fi, 029 533 5550

Johtaja Harri Peltoniemi,
harri.peltoniemi@karvi.fi, 029 533 5532

[Karvin verkkosivut](#)

ISBN 978-952-206-612-1 pdf
ISSN 2669-8811 (verkkójulkaisu)